

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

του

Μιχάλη Γκαλμπογκίνη

Μεταπτυχιακή Διατριβή που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για ολοκλήρωση των απαιτήσεων απόκτησης μεταπτυχιακού τίτλου του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού του Α.Π.Θ., του Δ.Π.Θ. και του Π.Θ. (Σχολική Φυσική Αγωγή).

Καθηγητικό σώμα:

Επιβλέπων: Δρ. Γούδας Μάριος, Επίκουρος καθηγητής -----

Μέλος: Δρ. Κουστέλιος Αθανάσιος, Αναπλ. Καθηγητής -----

Μέλος: Δρ. Διγγελίδης Νικόλαος, Λέκτορας -----

Τρίκαλα 2006



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 4938/1

Ημερ. Εισ.: 26-09-2006

Δορεά:

Ταξιδετικός Κωδικός: Δ
796.071

ΓΚΑ



2006

© Μιχάλης Γκαλμπογκίνης

ALL RIGHTS RESERVED

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΛΜΠΟΓΚΙΝΗΣ: Αξιολόγηση της επίδρασης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και αθλητισμού.

Στην παρούσα μελέτη εξετάστηκε η επίδραση των Ελληνικών Επιστημονικών Περιοδικών Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού. Αξιολογήθηκε η επίδρασή τους καταγράφοντας: α) τις τιμές i) του Δείκτη Επιρροής (Impact Factor) και ii) του Αναθεωρημένου Δείκτη Επιρροής (Impact Factor χωρίς αυτοαναφορές) οχτώ περιοδικών, β) την γνώμη των μελών ΔΕΠ των πέντε ελληνικών Τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, σχετικά με: i) γενικώς για τα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά την πρωτοτυπία των δημοσιεύσεων, την θεματολογία, την ποιότητα και εγκυρότητά τους και ii) για οχτώ συγκεκριμένα περιοδικά, την αναγνωρισιμότητα, το επιστημονικό επίπεδο και την χρησιμότητά τους και γ) την γνώμη του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού (Καθηγητές Φυσικής Αγωγής συνδρομητές ενός περιοδικού και μεταπτυχιακοί φοιτητές) για την πρωτοτυπία των δημοσιεύσεων, την θεματολογία, την ποιότητα και εγκυρότητα, και τέλος την χρησιμότητα των περιοδικών. Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι τόσο οι τιμές του Παράγοντα Επίδρασης και του Αναθεωρημένου Παράγοντα Επίδρασης, όσο και οι απόψεις των μελών ΔΕΠ, των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής και των μεταπτυχιακών φοιτητών βρίσκονται χαμηλότερα από τα αποδεκτά επίπεδα απόδοσης που τέθηκαν. Συμπερασματικά, η επίδραση των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού είναι μικρή, τα μέλη ΔΕΠ και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα ικανοποιημένοι, ενώ οι Καθηγητές Φυσικής Αγωγής είναι μερικώς ικανοποιημένοι.

Λέξεις κλειδιά: αξιολόγηση, επίδραση, αθλητικά περιοδικά

ABSTRACT

MICHALIS GALBOGINIS: Evaluation of the Impact on Greek Journals in Sport and Exercise Science.

The current study examined the impact of Greek Sport and Exercise Science journals. The Impact Factor and Impact Factor without self-citations of eight journals were calculated. Moreover, the opinion of university professors of the five Greek departments of Sport and Exercise Science regarding: i) the originality of papers in the Greek scientific journals in general, their quality and integrity and ii) for the eight specific journals their readability, scientific level and usefulness was assessed. Third the opinion of the readers (teachers of physical education, subscribers to a journal and post-graduate students) regarding the originality of papers, quality and integrity and the usefulness of the journals was assessed. The results showed us that both the Impact Factor and the Impact Factor without self-citations as well as the opinions of university professors and of teachers of physical education and of post-graduate students are lower than the acceptable level. In conclusion, the impact of Greek Sport and Exercise Science journals in sport and exercise science is limited.

Keywords: evaluation, impact, sport science journals.

Στους ανεψιούς μου Γιάννη και Άλκη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Εισαγωγή	2
- Σκοπός της έρευνας.....	2
- Περιορισμοί της έρευνας.....	3
- Επεξήγηση όρων.....	4
- Σημασία της έρευνας.....	4
II. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας	5
- Δείκτης Επιρροής.....	5
- Ο Δείκτης Επιρροής στα περιοδικά αθλητικού περιεχομένου.....	13
- Ποικιλία κριτηρίων αξιολόγησης και διαδικασιών μέτρησης.....	14
III. Μέθοδος	15
- Κριτήρια αξιολόγησης.....	16
i) Η επιστημονική επίδραση του περιοδικού.....	16
ii) Η γνώμη των μελών Δ.Ε.Π.....	18
iii) Η γνώμη του ευρύτερου Αναγνωστικού Κοινού.....	18
- Αποδεκτά Επίπεδα Απόδοσης.....	19
- Διαδικασία Συλλογής Δεδεμένων.....	20
IV. Αποτελέσματα	21
- Επιστημονική επίδραση του κάθε περιοδικού.....	21
- Η γνώμη των μελών Δ.Ε.Π. και του ευρύτερου Αναγνωστικού Κοινού..	26
- Ανάλυση περιοδικών.....	30
- Ποιοτική ανάλυση.....	35
i) Μέλη Δ.Ε.Π.....	35
ii) Καθηγητές Φυσικής Αγωγής.....	37
iii) Μεταπτυχιακοί Φοιτητές.....	38
V. Συμπεράσματα-συζήτηση	39
- Προτάσεις.....	42
VI. Βιβλιογραφία	44
VII. Παραρτήματα	50
- Ερωτηματολόγιο για τα μέλη Δ.Ε.Π. των ελληνικών Τ.Ε.Φ.Α.Α.....	51
- Ερωτηματολόγιο για τον Καθηγητή Φυσικής Αγωγής και τον Μεταπτυχιακό Φοιτητή.....	57
- Συγκεντρωτικός πίνακας: Δείκτης Επιρροής (Impact Factor).....	59
- Συγκεντρωτικός πίνακας: Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής (Impact Factor χωρίς αυτοαναφορές).....	60

Αξιολόγηση της επίδρασης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και αθλητισμού.

Πάντοτε, αλλά και ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή που χαρακτηρίζεται από την μεγάλη ταχύτητα ανάπτυξης της επιστήμης και την εύκολη και γρήγορη μετάδοση των γνώσεων, η αξιολόγηση του επιστημονικού έργου είναι μια απόλυτα φυσιολογική ανάγκη. Επιστήμονες οι οποίοι αναζητούν άρθρα προς μελέτη, κριτικές επιτροπές οι οποίες αποδίδουν τιμές και βραβεία, διευθυντές που αξιολογούν και επιλέγουν υποψήφιους για κάποια θέση, εμπλέκονται όλοι ανεξαιρέτως ως πρωταγωνιστές στην αποτίμηση του επιστημονικού έργου. Συνήθως λαμβάνονται υπόψη η απήχηση των εφαρμογών και των προτάσεων του στο επιστημονικό του πεδίο και η μέτρηση του δημοσιευθέντος ερευνητικού και επιστημονικού έργου του (Cole, 1981; Ernst, Saradeth & Resch, 1993).

Παρόμοια με την αξιολόγηση των επιστημόνων, η αξιολόγηση των περιοδικών ενός επιστημονικού πεδίου δεν πραγματοποιείται από ομάδες ειδικών, αλλά μέσω μαθηματικών υπολογισμών των δημοσιευμάτων του χωρίς παράλληλη ανάλυση της ποιότητας αυτών. Είναι όμως αυτό αρκετό;

Διευθυντές και υπεύθυνοι ερευνητικών κέντρων ζητούνε αντικειμενικά κριτήρια για την αξιολόγηση του επιστημονικού έργου ατόμων, τμημάτων και ινστιτούτων, συγγραμμάτων, ακόμη και ολόκληρων χωρών. Κι αυτό επειδή οι αναφορές των διαφόρων επιτροπών κρίσης και αξιολόγησης συνήθως χαρακτηρίζονταν από προβλήματα αποδοχής και ισχυρές προκαταλήψεις.

Μήπως όμως ένας συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων είναι ο καταλληλότερος; Όλο και περισσότεροι ειδικοί σήμερα προτείνουν και την ποιοτική προσέγγιση και ανάλυση με συνεντεύξεις ή/και ερωτηματολόγια των επιστημονικών άρθρων και περιοδικών κατ' επέκταση, πέρα από την ποσοτική τους παρουσία.

Στην πατρίδα μας σήμερα κυκλοφορούν περισσότερα από εννέα (9) επιστημονικά περιοδικά Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Αριθμός που με μια πρώτη ματιά φαντάζει κάπως μεγάλος. Κατά πόσο όμως είναι απαραίτητη η ύπαρξη όλων αυτών των περιοδικών και πόσο χρησιμεύουν ως πηγή ενημέρωσης και πληροφόρησης, είναι κάτι που πρέπει να μελετηθεί ιδιαίτερα. Για το λόγο αυτό θα ήταν χρήσιμο να καταγραφεί η απήχηση και επιρροή τους στον επιστημονικό τους χώρο, καθώς επίσης και εάν αποτελούν αντικείμενο μελέτης και εργαλείο βοήθειας

στους συνδρομητές και αναγνώστες τους. Συνολικά πρέπει να αξιολογηθεί η αναγκαιότητα της ύπαρξής τους

Στην μέχρι τώρα υπάρχουσα βιβλιογραφία, δεν υπάρχουν ανάλογες εργασίες τόσο στον τομέα της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού όσο και σε άλλους επιστημονικούς τομείς. Η παρούσα διατριβή αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επίδρασης των ελληνικών επιστημονικών αθλητικών περιοδικών.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι και η αξιολόγηση της επίδρασης των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού στον επιστημονικό τους χώρο, τόσο στο επίπεδο καθηγητών πανεπιστημιακής βαθμίδας, όσο και σ' αυτό του απλού καθηγητή Φυσικής Αγωγής πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των εν δυνάμει αρθρογράφων των περιοδικών και ερευνητών.

Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα περιορίστηκε μόνο στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά στον χώρο της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού. Ειδικότερα:

- ο υπολογισμός του Δείκτη Επιρροής για το σύνολο των περιοδικών ξεκινάει από το 1990. Δεν θεωρήθηκε απαραίτητο να καταγραφεί νωρίτερα, μιας και σταδιακά έως αυτή τη χρονιά κυκλοφόρησαν τα μισά από τα οχτώ περιοδικά που αξιολογήθηκαν. Εφόσον δεν υπήρχε ικανός αριθμός επιστημονικών αθλητικών περιοδικών σε κυκλοφορία, δεν θα μπορούσαν αυτά που κυκλοφόρησαν αρχικά να τύχουν αναφορών από άλλα περιοδικά.
- τα περιοδικά που μελετήθηκαν είναι αυτά που εμφανίζουν επιστημονικά άρθρα και σχετικά περιοδική έκδοση και συνέχεια στο χρόνο. Κατά καιρούς έχουν υπάρξει κι άλλες εκδόσεις από αθλητικούς φορείς (ομοσπονδίες ή συλλόγους) και οργανισμούς, τα οποία μη παρουσιάζοντας τα παραπάνω δύο στοιχεία δεν λήφθηκαν υπόψη
- για το περιοδικό " Αθληση και Κοινωνία ", εξαιρούνται τα τεύχη που περιέχουν τις ανακοινώσεις του Πανελληνίου Συνεδρίου Αθλητισμού και Φυσικής Αγωγής της Κομοτηνής,

- για τα περιοδικά *Φυσική Αγωγή & Sports*, και *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, δεν υπολογίστηκε ο Δείκτης Επιρροής τους εφόσον δεν είχε παρέλθει διετία από την πρώτη τους έκδοση. Μελετήθηκαν μόνο ως πηγή αναφορών για τον υπολογισμό του Δείκτη Επιρροής των υπόλοιπων περιοδικών της έρευνάς μας.

Επεξήγηση όρων

Αξιολόγηση: κρίση για την αξία ενός προγράμματος που βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία.

Επίδραση: το αποτέλεσμα μιας ομάδας χαρακτηριστικών που εμφανίζονται σε κάποιο περιοδικό, και η επιρροή τους σε εκδότες και συγγραφείς, που συνηγορούν ώστε ένα περιοδικό να είναι αναγνωρίσιμο, να αποτελεί αντικείμενο μελέτης και να χρησιμοποιείται ως πηγή πληροφόρησης από την επιστημονική κοινότητα του κλάδου που απευθύνεται (Bustos, 1998).

Αναφορές (citations): πόσες φορές ένα άρθρο χρησιμοποιήθηκε ως πηγή πληροφόρησης σε μελλοντικές επιστημονικές εργασίες και μνημονεύθηκε στην βιβλιογραφία τους.

Αυτοαναφορές (self-citations): είναι αναφορές (citations) σε προηγούμενα τεύχη του ίδιου περιοδικού.

Δείκτης Επιρροής (Impact Factor): είναι ο μέσος όρος αναφορών (citations) σε άρθρα που το περιοδικό δημοσίευσε τα προηγούμενα δύο χρόνια διαιρούμενα με τον αριθμό των άρθρων που δημοσίευσε (Hopkins, 2000).

Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής (Impact Factor χωρίς αυτοαναφορές): είναι ο μέσος όρος αναφορών (citations) σε άρθρα που το περιοδικό δημοσίευσε τα προηγούμενα δύο χρόνια χωρίς όμως να υπολογίζονται οι αυτοαναφορές.

Κριτήρια (criteria): χαρακτηριστικά του προγράμματος που θεωρούμε σημαντικά για την αξιολόγηση.

Δείκτες (indicators): αναφέρονται στις μετρήσεις που γίνονται για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την απόδοση στα κριτήρια που έχουν τεθεί.

Αποδεκτά επίπεδα απόδοσης (standars): καθορίζουν τον βαθμό στον οποίο πρέπει να επιτευχθούν τα κριτήρια για την επιτυχία του προγράμματος (Windham & Chapman, 1990).

Σημασία της έρευνας

Η παρούσα έρευνα εξετάζει το βαθμό επίδρασης των αθλητικών επιστημονικών περιοδικών. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους εκδότες για αποφάσεις σχετικές με την πορεία των περιοδικών, καθώς και από συγγραφείς επιστημονικών άρθρων για την επιλογή του περιοδικού στο οποίο θα υποβάλλουν μια εργασία τους.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Δείκτης Επιρροής

Για την πραγματοποίηση της αξιολόγησης είναι απαραίτητη η χρήση κριτηρίων αξιολόγησης, δεικτών μέτρησης και αποδεκτών επιπέδων απόδοσης, και θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η κατανόηση και η ευκρινής διαφοροποίηση της έννοιας των όρων αυτών.

Ως κριτήρια εννοούμε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός προγράμματος που θεωρούνται σημαντικά σημεία αναφοράς για την αξιολόγησή του και καθορίζουν την αξία ενός προγράμματος. Είναι μη μετρήσιμα γνωρίσματα που πρέπει να επιλεγούν και καθορίζουν το τι είναι σπουδαίο και σημαντικό σε κάποιο πρόγραμμα.

Οι δείκτες αναφέρονται στις μετρήσεις που πραγματοποιούνται για την συλλογή δεδομένων σχετικά με την απόδοση στα κριτήρια που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικά. Συνήθως στηρίζονται σε ερωτηματολόγια, σε παρατήρηση, σε συνεντεύξεις, σε διάφορα τεστ, σε λίστες ελέγχου ή εξειδικευμένη προηγούμενη ενασχόληση. Αποτελούν σπουδαίο κομμάτι στην διαδικασία της αξιολόγησης γιατί η επιλογή τους μετατρέπει την γενικότερη έννοια ενός κριτηρίου σε λειτουργική χρηστική οντότητα.

Τα αποδεκτά επίπεδα απόδοσης σχετίζονται με το επιθυμητό επίπεδο ή την ποιότητα του κριτηρίου. Καθορίζουν τον βαθμό στον οποίο πρέπει να επιτευχθούν τα κριτήρια για την επιτυχία του προγράμματος, απαντούν στο «πόσο» του κριτηρίου είναι αρκετό. Το επιθυμητό αυτό επίπεδο μπορεί να είναι διαφορετικό από άτομο σε άτομο του δείγματος ή μεταξύ ομάδων που συμμετέχουν. Ακόμη και στα άτομα μιας ομάδας, τα επίπεδα απόδοσης μπορεί να διαφοροποιούνται με τον χρόνο και τον τόπο. Μπορούν να είναι είτε σχετικά ή απόλυτα μεγέθη.

Στην διαδρομή της αξιολόγησης στις μέρες μας, οι ερευνητές έρχονται αντιμέτωποι συνήθως με δύο μεγάλα προβλήματα. Από τη μια ότι συχνά οι άνθρωποι αδυνατούν να κατανοήσουν το διαχωρισμό μεταξύ κριτηρίων, δεικτών και αποδεκτών επιπέδων απόδοσης, και επιπλέον ότι τα ευρείας κλίμακας ενδιαφέροντος κοινωνικά και εκπαιδευτικά προγράμματα απαιτούν μεγάλα και διαφορετικά ακροατήρια ως δείγματα με ποικίλες και λεπτές πολλές φορές οριοθετήσεις αυτών, και αξιολογητές που προέρχονται από διαφορετικά επιστημονικά πεδία (Windham & Chapman, 1990). Αξιολογητές που συχνά διαφωνούν στην σπουδαιότητα των

επιλεγμένων κριτηρίων, στην καταλληλότητα των συγκεκριμένων αποδεκτών επιπέδων απόδοσης και στην αξιοπιστία των δεικτών μέτρησης. Για να αποφευχθούν τέτοιου είδους διαφορετικές απόψεις, θεωρείται αναγκαία κατά την διεξαγωγή της αξιολόγησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος η συμμετοχή πολλαπλών κριτηρίων και η χρήση ποικίλων δεικτών μέτρησης.

Με την ιλιγγιώδη ταχύτητα ανάπτυξη της επιστήμης, κρίθηκε αναγκαίο να υπάρξει ένας τρόπος αντικειμενικής αξιολόγησης του επιστημονικού έργου. Η επιστημονική επίδραση και επιρροή ενός συγγράμματος ή ενός περιοδικού αποτελεί ένα κριτήριο στην προσπάθεια αξιολόγησης της αξίας του περιεχομένου του. Οι πρώτες μελέτες έγιναν ήδη από τον 19^ο αιώνα, όπου για πρώτη φορά οι επιστήμονες αναφέρονται σε κατάλληλους δείκτες αξιολόγησης.

Η εύρεση κατάλληλων δεικτών για αντικειμενική αξιολόγηση υπήρξε μία εναγώνια προσπάθεια των ερευνητών μέσα από πληθώρα μελετών. Εκδότες και επιστήμονες αξιολογούν τα επιστημονικά περιοδικά τουλάχιστον 80 χρόνια. Το 1927, στην κλασική μελέτη των Gross και Gross πραγματοποιήθηκε η πρώτη κατάταξη περιοδικών στηριζόμενοι στον αριθμό των αναφορών τους για τα περιοδικά της Χημείας (Garfield, 1996), ενώ στον χώρο των βιοϊατρικών περιοδικών η πρώτη προσπάθεια που αναφερόταν στα περιοδικά Φυσιολογίας, εμφανίστηκε το 1944 (Σαλκίδης, Γερμενής, Πατσόπουλος και Τριχόπουλος, 2003).

Οι Garfield και Sher (όπως αναφέρεται στο Garfield, 2002) στις αρχές της δεκαετίας του 1960, αναρωτήθηκαν πως θα μπορούσε όμως ένα μικρό περιοδικό να συγκριθεί με ένα κατά πολύ μεγαλύτερο του (σε τεύχη, δημοσιευμένα άρθρα, παλαιότητα), μιας και αρχικά χρησιμοποιούνταν αριθμητικά (ως απόλυτος αριθμός) οι «αναφορές» (citations) για την αξιολόγηση περιοδικών. Η ιδέα ενός βιβλιομετρικού δείκτη, ανεξάρτητου από τον όγκο, την διάρκεια και τη συχνότητα έκδοσης των περιοδικών, διατυπώθηκε το 1955 από τον Eugene Garfield, ιδρυτή και τώρα πια επίτιμο πρόεδρο του Institute for Scientific Information® (ISI, www.isinet.com), Την ίδια χρονιά ο Garfield (1955), προτείνει την χρήση του όρου impact (επιρροή, επίδραση) για την μέτρηση αυτή των αναφορών, ενώ ο όρος Impact Factor δημοσιεύεται για πρώτη φορά το 1963 στο Science Citation Index του έτους 1961 (Garfield, 1996) κι αποτελεί τον δείκτη που συνήθως χρησιμοποιείται στις μέρες μας για την αξιολόγηση της επιστημονικής επιρροής ενός περιοδικού. Δημιουργείται έτσι ένας δείκτης μέτρησης της επίδρασης των περιοδικών, ο Δείκτης

Επιρροής (Impact Factor, IF), για να δοθεί μια καλύτερη και αντικειμενικότερη δυνατότητα σύγκρισης και αξιολόγησης και στα μικρότερης εμβέλειας έντυπα.

Το ISI, ένας ιδιωτικός οργανισμός που ιδρύθηκε με σκοπό «να διευκολύνει την πρόσβαση των ερευνητών στην υψηλής ποιότητας σύγχρονη ερευνητική πληροφορία», αρχίζει το 1975 να δημοσιεύει Εκθέσεις Αναφορών Περιοδικών (Journal Citation Reports, JCR) ως ένα επιπλέον κομμάτι των υπηρεσιών που παρείχε, το οποίο ορίζει ποσοτικά εργαλεία για την ταξινόμηση, αξιολόγηση, κατηγοριοποίηση και σύγκριση περιοδικών (Garfield, 1996). Η επιστημονική κοινότητα αποκτά πληροφορίες για την μέτρηση της επιρροής (και κατ' επέκταση αξιολόγησης) των περιοδικών που το παραπάνω ινστιτούτο παρακολουθεί κι αρχίζει να αναπτύσσεται μια νέα και δυναμική βιβλιογραφία χρησιμοποιώντας τους δείκτες υπολογισμού βιβλιομετρίας. Σήμερα τα στοιχεία των άρθρων και των περιοδικών που προέρχονται από τον χώρο των θετικών επιστημών, δημοσιεύονται σε δύο περιοδικές εκδόσεις του ISI, το Science Citation Index® (SCI) και τα Current Contents®. Για τις κοινωνικές και τις ανθρωπιστικές επιστήμες κυκλοφορούν επίσης το Social Sciences Citation Index® (SSCI) και το Arts and Humanities Citation Index® (A&HCI), αντιστοίχως.

Ο Δείκτης Επιρροής (IF) ενός περιοδικού είναι ο αριθμός που μας δείχνει το πόσες φορές κατά μέσο όρο ένα δημοσιευμένο άρθρο, μνημονεύθηκε, χρησιμοποιήθηκε ως βιβλιογραφία σε άλλα πρόσφατα δημοσιευμένα άρθρα. Είναι επομένως ένας αντικειμενικός δείκτης μέτρησης της επιρροής των περιοδικών ενός επιστημονικού χώρου και πιθανώς ο σημαντικότερος απ' όλους τους δείκτες μέτρησης (Hopkins, 2000). Η έρευνα των Amin και Mabe (2000) υποστήριξε ότι ο Δείκτης Επιρροής απεικονίζει τη μέση τιμή των παραπομπών που κάνουν άρθρα ανά χρόνο σε περιοδικά, σε διάστημα δύο χρόνων από την ημερομηνία δημοσίευσής τους. Το 2002 οι Kaltenborn και Kuhn χαρακτήρισαν τον Δείκτη Επιρροής ως τη σχετική συχνότητα αναφορών ενός άρθρου σε ένα περιοδικό για χρονικό διάστημα δύο χρόνων.

Σύμφωνα με το Institute for Scientific Information (ISI), ως Δείκτη Επιρροής ορίζουμε τον «μέσο όρο αναφορών (citations) σε άρθρα που το περιοδικό δημοσίευσε τα προηγούμενα δύο χρόνια» (Hopkins, 2000). Είναι σήμερα ο πλέον διαδεδομένος δείκτης και υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των αναφορών (citations) του χρόνου που ενδιαφερόμαστε σε όλα τα περιοδικά προς τον συνολικό αριθμό των άρθρων που δημοσιεύτηκαν στο συγκεκριμένο περιοδικό τα περασμένα δύο χρόνια.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ο Δείκτης Επιρροής δεν ξεκαθαρίζει το είδος των παραπομπών αν πρόκειται για απλή αναφορά ανασκόπησης βιβλιογραφίας ή έχει να κάνει με ερευνητικά δεδομένα και αποτελέσματα.

Ο Δείκτης Επιρροής (IF) όπως παρατηρούμε, βασίζεται στις αναφορές δύο χρόνων και όχι σε μεγαλύτερες περιόδους. Έχει αποδειχθεί ότι το 25% των αναφορών των περιοδικών που παρακολουθούνται από το ISI, πραγματοποιούνται το τρέχον έτος και τα δύο προηγούμενα χρόνια. Ακόμη και το 15% των αναφορών των περιοδικών να συμμετάσχει στην κατάταξη, τα αποτελέσματα στον Δείκτη Επιρροής δεν αλλάζουν κατά πολύ (Garfield, 2002).

Επιπλέον, μια αναφορά σε διάρκεια χρόνου μεγαλύτερη των δύο ετών, εμφανίζει προβλήματα ομοιογένειας και ξεκάθαρης ερμηνείας. Συγκρίνοντας τον 7-χρόνων και 15-χρόνων Δείκτη Επιρροής σε σημαντικά επιστημονικά περιοδικά, παρατηρήθηκαν υψηλότερες τιμές στην πρώτη περίπτωση, γεγονός που θεωρήθηκε ότι οφείλεται στην αύξηση των επιστημονικών εντύπων κατά 4% κάθε χρόνο (Garfield, 1998).

Πρέπει να αναφερθεί ότι εκτός της θετικής αποδοχής υπήρξε και αρνητική προσέγγιση του Δείκτη Επιρροής μέσα από μελέτες επιστημόνων. Θετικά αποδέχθηκαν την αξία του ως έγκυρου δείκτη βιβλιομετρίας οι περισσότεροι επιστήμονες και ερευνητές. Μεταξύ αυτών, το 1995 οι Calza και Carbisca αλλά και αργότερα οι De Marchi και Rocchi (2001) υποστήριξαν ότι ο Δείκτης Επιρροής είναι ένα όργανο αξιολόγησης της απόδοσης των ερευνητών, και ο Tobin (2004) ότι αποτελεί δείκτη μέτρησης της συνολικής ποιότητας ενός περιοδικού.

Σε αντίθεση οι Winnacker (2000), Bloch και Walter (2001) προσέγγισαν αρνητικά την σημασία του Δείκτη Επιρροής και τόνισαν ότι κάθε επιστημονικός κλάδος πρέπει να είναι ανοιχτός στην επιστήμη. Ως μειονεκτήματά του θεωρούν ότι το χρονικό διάστημα των δύο χρόνων στο οποίο αναφέρεται δεν είναι αρκετό να αξιολογήσει την ποιότητα ενός επιστημονικού άρθρου (Hanson, 1995). Τα λάθη στην καταγραφή των ονομάτων (στα αρχικά γράμματά τους) είναι πολύ συνηθισμένα και σύμφωνα με πολλούς συγγραφείς ξεπερνούν το 25% των αναφορών (Selgen, 1997; Orthof, 1997). Ο αριθμός των περιοδικών στα οποία καταγράφεται ο IF, είναι πολύ μικρός αναλογικά με τον συνολικό αριθμό των περιοδικών που εκδίδονται, και συγκεκριμένα κοντά στο 1%. Τα μη αγγλόφωνα περιοδικά και αυτά που δημοσιεύουν μη συνηθισμένα άρθρα, πλήττονται ιδιαίτερα (Blosch & Walter, 2001; Rey-Rocha, Martin-Sempere, Martinez-Frias & Lopez-Vera, 2001; Whitehouse 2002). Τι γίνεται

όμως αναρωτιούνται πολλοί με τους δείκτες που μετράνε την επίδραση σε μεγαλύτερη χρονική διάρκεια, ή με περιοδικά που δεν ανήκουν στην κατηγορία αυτών που εξετάζονται από το ISI (Stegmann, 1999); Επιπλέον, οι εκδότες περιοδικών, μέσω της τακτικής της δημοσίευσης τμηματικά ενός άρθρου (σε κομμάτια σε συνεχόμενα τεύχη) και όχι ολόκληρου, καταφέρνουν και αυξάνουν τον αριθμό των αναφορών στο περιοδικό τους (Linde, 1998) διαστρεβλώνοντας έτσι την πραγματική εικόνα της απήχησης του εκδοτικού πονήματός τους. Γι' αυτό όταν γίνεται ανάλυση της επίδρασης επιστημονικών περιοδικών κρατών που δεν καλύπτονται ή μελετώνται μερικώς από το ISI, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί (Bordons, Fernandez & Gomez, 2002).

Αναμφίβολα, όμως ο Δείκτης Επιρροής χαρακτηρίζει τον συντελεστή απήχησης και προσδίδει στο κάθε περιοδικό μια εικόνα κύρους (Marx, Schier & Wanitsceck, 2001). Τελευταία κυρίως χρήση του είναι η μελέτη και η συμβολή του στην διαδικασία της ακαδημαϊκής αξιολόγησης. Αυτό όμως απογοητεύει και απομακρύνει ιδιαίτερα νέους ανθρώπους από την αναζήτηση νέων δρόμων, από την ενασχόληση με ερευνητικής φύσεως μελέτες (Jimenez-Contreras, Lopez-Cozár, Ruiz-Perez & Fernandez, 2004). Όλοι έχουν επιθυμία και αγωνία να πετύχουν υψηλές τιμές του Δείκτη Επιρροής. Το καλύτερο όμως είναι να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλες παραμέτρους, όπως προηγούμενη ερευνητική ενασχόληση του περιοδικού, παραγωγικότητα και προσωπικός υπολογισμός αναφορών των ερευνητών. Παράλληλα όμως πρέπει να συνδυάζεται και με υποκειμενικές παραμέτρους αξιολόγησης όπως συνεντεύξεις (Marchi & Rocchi, 2001), ή την χρήση ερωτηματολογίων (Garfield, 1994).

Σύμφωνα με περασμένες έρευνες, υπάρχουν χαρακτηριστικές διαφοροποιήσεις στις αναφορές των επιστημονικών άρθρων ανάλογα με τη φυσιγνωμία τους. Και συγκεκριμένα, όπως κατά πόσο αυτά αποτελούν ερευνητικές εργασίες ή εργασίες ανασκόπησης, αν κάποια άρθρα δημοσιεύονται στις πρώτες (νέες δηλαδή) εκδόσεις κάποιων περιοδικών, αν η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι η αγγλική ή κάποια άλλη, αν υπάρχει μεγάλος αριθμός αυτοαναφορών του περιοδικού. Τα παραπάνω (και αρκετά άλλα) αποτελούν παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τον αριθμό των αναφορών κάποιου επιστημονικού άρθρου (και κατ' επέκταση του Δείκτη Επιρροής).

Οι επιστημονικές εργασίες ανασκόπησης γενικώς εμφανίζουν περισσότερες αναφορές απ' ότι οι ερευνητικές μελέτες. Αυτό συμβαίνει γιατί τα πρώτα λειτουργούν

ως στοιχείο αναπλήρωσης προηγούμενης βιβλιογραφίας, ιδιαίτερα σε περιοδικά που αποθαρρύνουν την εκτεταμένη βιβλιογραφική αναφορά. Σε κάθε επιστημονικό τομέα, περιοδικά που συνήθως δημοσιεύουν ανασκοπήσεις, κατέχουν τις πρώτες θέσεις στον πίνακα με τον υψηλότερο παράγοντα επίδρασης (Garfield, 1994). Θεωρείται σίγουρο ότι τα εξειδικευμένα περιοδικά, όπως και τα περιοδικά που δημοσιεύουν μόνο ερευνητικές εργασίες, δεν πρόκειται ποτέ να φτάσουν τα υψηλά σκορ του παράγοντα επίδρασης που εμφανίζουν τα γενικότερου περιεχομένου περιοδικά κι αυτά που δημοσιεύουν πολλά άρθρα ανασκόπησης (Hopkins, 2001).

Ακόμη παρατηρείται το φαινόμενο πολλοί συγγραφείς άρθρων να δημοσιεύουν εργασίες ώστε να επηρεάσουν τον Δείκτη Επιρροής χρησιμοποιώντας τον ως κριτήριο αξιολόγησης του επιστημονικού τους αντικειμένου. Αυτό έχει ως άμεσο επακόλουθο να δημοσιεύουν σε περιοδικά με υψηλό Δείκτη Επιρροής, χωρίς απαραίτητα τα περιοδικά να έχουν σχέση με τον τομέα ερευνάς τους (Bloch & Walter, 2001)

Ενώ πολλοί πιστεύουν ότι τα άρθρα που περιγράφουν μεθόδους έρευνας είναι ιδιαίτερα ελκυστικά και προτιμητέα σε σχέση με τους άλλους τύπους των άρθρων, η πραγματικότητα διαφέρει (Garfield, 1994). Εκτός από ορισμένες εξειδικευμένες περιπτώσεις άρθρων που τυγχάνουν πολύ μεγάλης αποδοχής (γιατί έχουν κάτι πολύ καινοτόμο να προτείνουν), τα υπόλοιπα δεν εμφανίζουν συγκριτικό πλεονέκτημα. Ο χρονικός περιορισμός στον υπολογισμό του Δείκτη Επιρροής, είναι άλλωστε εξ ορισμού ένας περιοριστικός παράγοντας. Γιατί κι αυτού του είδους οι επιστημονικές εργασίες χρειάζονται χρόνο να γίνουν αποδεκτές από το επιστημονικό κοινό για να δοκιμαστούν και να υιοθετηθούν.

Ακόμη παρατηρήθηκε ότι στις πρώτες (νέες) εκδόσεις ενός επιστημονικού περιοδικού παρατηρείται μια τάση συχνής αναφοράς στους συγγραφείς των άρθρων τους. Αυτό δικαιολογείται μιας και στα πρώτα τεύχη πάντοτε υπάρχει η περιέργεια για το καινούργιο και συνήθως οι αναγνώστες τους είναι κατά πολύ περισσότεροι απ' ότι στη συνέχεια, όταν μετά από 3-4 τεύχη η συνολική εικόνα για το περιοδικό θα είναι εμφανής.

Η άποψη εξάλλου ότι τα περιοδικά που δεν δημοσιεύουν τα άρθρα τους στην αγγλική γλώσσα, δεν έχουν και μεγάλη πιθανότητα να γίνουν αναφορά (citation), δεν είναι απόλυτα ακριβής. Στη διάρκεια των τελευταίων 40 χρόνων, το Institute for Scientific Information (ISI), αύξησε τον αριθμό των περιοδικών που παρακολουθεί από 600 σε πάνω από 8.000 περιοδικά (και σήμερα πάνω από 16.000), εξαιρώντας

μόνο αυτά που γράφονται σε μη συνηθισμένες γλώσσες, όπως κινέζικα και γαπωνέζικα. Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι συνεχίζουν να πιστεύουν ότι η πιθανή δημοσίευση ενός άρθρου στην αγγλική γλώσσα, από μόνη της μπορεί να αυξήσει τον αριθμό των δημοσιεύσεων που θα γίνει αναφορά (Garfield & Emiretus, 1998).

Είναι γεγονός ότι υπάρχουν ακόμη μικρές εφημερίδες ή άλλες πηγές πληροφόρησης που δεν καλύπτονται και που μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές για κάποια συγκεκριμένης εθνικότητας ή ιδιαίτερου χώρου επιστήμονες. Άλλωστε σήμερα με την χρήση τίτλων και περιλήψεων στην αγγλική γλώσσα, ελάχιστα σημαντικά άρθρα χάνονται. Οι ερευνητές μνημονεύουν ο ένας τον άλλο επειδή γίνονται γνωστοί για την δουλειά τους μέσω των πολλών διαθέσιμων ευκαιριών (συνέδρια, ημερίδες, διεθνείς συναντήσεις) (Garfield, 1998a).

Ακόμη, σ' όλο το φάσμα των περιοδικών, αλλά ιδιαίτερα σε νέες εκδόσεις περιοδικών ή σε περιοδικά με χαμηλό Δείκτη Επιρροής, οι αυτοαναφορές (selfcitations) αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να ελεγχθεί. Οι αυτοαναφορές (αναφορές σε προηγούμενα άρθρα του ίδιου περιοδικού) καλύπτουν συνήθως τουλάχιστον το 13% (κατ' άλλους φτάνει έως 33%) των αναφορών που ένα περιοδικό συγκεντρώνει. Προτείνεται λοιπόν να λαμβάνεται υπόψη κι ένας ακόμη δείκτης ο οποίος δεν θα λαμβάνει υπόψη του τον αριθμό αυτό. Έτσι, δημιουργείται ο Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής.

Η βασική υπόθεση είναι ότι αν κανείς δημοσιεύει σε έντυπα με υψηλό παράγοντα επίδρασης, πιθανώς σημαίνει κάτι και για την ποιότητα του άρθρου του συγγραφέα. Είναι όμως έτσι; Αν και η ποιότητα συχνά βρίσκεται στα μάτια του παρατηρητή, πάρα πολλές μελέτες (με δημοσκοπήσεις ή ερωτηματολόγια) έδειξαν ότι συνήθως τα καλύτερης ποιότητας έντυπα εμφάνιζαν και την μεγαλύτερη επίδραση στην κατηγορία τους. Όμως το τι εννοεί ακριβώς κανείς μιλώντας για ποιότητα, είναι κάτι σχετικό και πολλές φορές πολύ προσωπικό.

Παρά το γεγονός ότι ο Δείκτης Επιρροής κάθε περιοδικού ανανακλά αναμφίβολα στην πραγματική του αξία, δεν σημαίνει ότι περιοδικά με χαμηλό Δείκτη Επιρροής δεν δημοσιεύουν εξαιρετα άρθρα ή αντιθέτως περιοδικά με υψηλό Δείκτη Επιρροής δημοσιεύουν μόνο καλά άρθρα. Οι ερευνητές, ενδιαφερόμενοι βεβαίως για το χτίσιμο και την ανάπτυξη της καριέρας τους, λαμβάνουν υπόψη τους τον Δείκτη Επιρροής των περιοδικών πριν υποβάλλουν ένα άρθρο προς δημοσίευση. Μια δημοσίευση σ' ένα περιοδικό με υψηλό Δείκτη Επιρροής, θα αυξήσει τις πιθανότητες αναγνώρισης, αποδοχής και καταξίωσης του ερευνητή (Hopkins, 2001).

Παλαιότερα, μόνο και μόνο η δημοσίευση σ' ένα καλό έντυπο, αποτελούσε απόδειξη ότι πιθανώς η έρευνα ήταν παγκόσμιου ενδιαφέροντος. Υπήρξαν όμως περιπτώσεις όπου υψηλές ερευνητικές επιχορηγήσεις κατευθύνθηκαν σε ερευνητές με καλές δημόσιες σχέσεις ή πολιτικές προσβάσεις, χωρίς να ληφθεί υπόψη καθόλου το προγενέστερο έργο του ερευνητή. Σε πολλές χώρες, είναι σύνηθες, για κάποιους ερευνητές να κρύβουν την αναποτελεσματικότητα και το χαμηλής αξίας έργο τους, δημοσιεύοντας στον τοπικό τύπο, χωρίς καθόλου ή ελάχιστες ερευνητικές αναζητήσεις.

Η συχνή αναφορά ενός άρθρου σε άλλα άρθρα, υποδηλώνει ότι έχει επιρροή στο επιστημονικό του πεδίο. Αντιπροσωπεύει τον μέσο όρο της επιρροής των άρθρων ενός περιοδικού. Είναι επομένως αντικειμενικός δείκτης και πιθανώς ένας καλός δείκτης για την γενικότερη ποιότητα των άρθρων του περιοδικού (Hopkins, 2000).

Στην Ισπανία και την Φινλανδία, η δημοσίευση σε περιοδικά με υψηλό Impact Factor είναι επίσημα από το 1989 μέρος της εθνικής διαδικασίας αξιολόγησης του επιστημονικού έργου των ερευνητών ή οργανισμών (Jimenez-Contreras, Lopez-Cozar, Ruiz-Perez & Fernandez, 2002). Στο ισπανικό κοινοβούλιο είναι καταγεγραμμένο ότι επιβράβευση θα αναγνωρίζεται και θα δίνεται μόνο «γι' αυτές τις μελέτες που δημοσιεύονται σε περιοδικά που αποδέχεται αδιαμφισβήτητα ο επιστημονικός κλάδος στον οποίο απευθύνονται. Ως δείκτης ποιότητας ενός άρθρου θα λαμβάνεται υπόψη η τιμή της μέσης διασποράς του Δείκτη Επιρροής των περιοδικών στα οποία έγινε αναφορά μια μελέτη. Στους επιστημονικούς κλάδους στους οποίους υπάρχει ένα διεθνές σύστημα αποδοχής ποιότητας των μελετών, θα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη». Στόχος τους είναι η βελτίωση της ποιότητας και της αναγνωσιμότητας των ισπανικών επιστημονικών συγγραμμάτων (Jimenez-Contreras et al, 2002).

Ανάλογα, σε δημοσίευση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, με τίτλο Πάγια Απόφαση και Θέμα «Κάλυψη εξόδων για δημοσίευση επιστημονικών εργασιών», στον αριθμό 1 επισημαίνεται: «όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου πρέπει να υποβάλλουν στη Γραμματεία του Ειδικού Λογαριασμού τους 20 πρώτους τίτλους διεθνών έγκυρων περιοδικών στα οποία τα μέλη ΔΕΠ δημοσιεύουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα. Η κατάταξη των παραπάνω τίτλων περιοδικών θα γίνει σύμφωνα με τον αντίστοιχο Impact Factor» (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, 2001).

Ο Δείκτης Επιρροής (IF) αποτελεί ένα διαδεδομένο, αλλά όχι το μοναδικό κριτήριο αξιολόγησης της αξιοπιστίας και απήχησης ενός επιστημονικού περιοδικού. Όσες περισσότερες είναι οι αναφορές σ' ένα άρθρο ενός επιστημονικού περιοδικού, τόσο περισσότερο έγκυρο θεωρείται το περιοδικό αυτό. Όλοι όμως συγγραφείς γνωρίζουν όταν έχουν κάτι καλό προς δημοσίευση και το στέλνουν τότε μόνο σε περιοδικά με υψηλό Δείκτη Επιρροής.

Πολλοί ερευνητές όμως στις μέρες μας προτείνουν για την μέτρηση και αξιολόγηση της ποιότητας ενός επιστημονικού περιοδικού, να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση με βασικό κριτήριο τις αναφορές, αλλά σε συνδυασμό με την προηγούμενη ενασχόληση του περιοδικού στον χώρο της έρευνας. Το τελευταίο είναι όμως άκρως δαπανηρό. Δεκαετίες πριν στις ΗΠΑ, πραγματοποιήθηκαν πολυδάπανες δημοσκοπήσεις από τα καλύτερα τμήματα κάθε επιστημονικού τομέα σχετικά με την αξιολόγηση των επιστημονικών εντύπων. Τα αποτελέσματά τους δεν διέφεραν σημαντικά από την κατά πολύ λιγότερο δαπανηρή ταξινόμηση και αξιολόγηση με κριτήριο τις αναφορές (Garfield, 2002).

Εναλλακτικά, εκτός του Δείκτη Επιρροής, από πολλούς ερευνητές έχουν προταθεί κι άλλοι δείκτες μέτρησης της επίδρασης ενός επιστημονικού περιοδικού. Ο Immediacy Factor (δείκτης άμεσης επιρροής – αναφορές στον ίδιο χρόνο με το χρόνο δημοσίευσης του άρθρου και κυκλοφορίας του περιοδικού προς τον αριθμό των συνολικών άρθρων του ίδιου έτους) (Glaenzel & Moed, 2002), και ο Prestige Factor (όπως ο Impact Factor, αλλά με τις αναφορές μόνο σε αυθεντικά άρθρα - σε ερευνητικά άρθρα-) είναι δύο απ' αυτούς.

Προσπαθώντας βέβαια ο εκδότης κάποιου περιοδικού να αυξήσει τον Δείκτη Επιρροής του, πρέπει να λειτουργήσει με υπομονή και προγραμματισμό. Πρέπει να έχει την ικανότητα να προσελκύει και να υποστηρίζει καινοτόμα και πρωτοποριακά άρθρα, τραβώντας το ενδιαφέρον της παγκόσμιας επιστημονικής κοινότητας (Garfield, 2002). Πρέπει να έχει υψηλά standards αποφεύγοντας την επαναλαμβανόμενη και χαμηλού επιπέδου έρευνα και να εμπλέξει ένα διεθνές δίκτυο αρθρογράφων και κριτών.

Ο Δείκτης Επιρροής στα περιοδικά αθλητικού περιεχομένου

Τα περισσότερα διεθνώς καταξιωμένα επιστημονικά περιοδικά με θέματα για την άσκηση και τα σπορ (αυτά που περιλαμβάνονται στις λίστες των περιοδικών που ανά κλάδο παρακολουθούνται από SCI), εμφανίζουν Δείκτη Επιρροής με εύρος από

το 1 έως το 5 (Hopkins, 2003b). Αυτά που ασχολούνται με τον τομέα “biophysical sport and exercise science” κυμαίνονται κατά μέσο όρο κοντά σε σκορ 1, ενώ γι’ αυτά που ασχολούνται με κοινωνιολογική και ψυχολογική προσέγγιση εμφανίζουν ακόμη χαμηλότερο σκορ. Αντίθετα, περιοδικά που ασχολούνται γενικά με τομείς όπως η υγεία, η γενετική και η φυσιολογία, εμφανίζουν σκορ κοντά στο 3 ή και παραπάνω (Garfield, 2003a; Hopkins, 2003a)). Αυτές οι διαφορές οφείλονται κυρίως στο μέγεθος παρά στην ποιότητα των διαφορετικών αθλητικών πεδίων. Πως είναι δυνατόν μια δημοσίευση σ’ ένα εξειδικευμένο τομέα να λάβει μεγάλο αριθμό αναφορών, αν δεν υπάρχουν πολλοί ερευνητές αντίστοιχα στο ίδιο πεδίο; Ένα περιοδικό που κινείται σε τέτοιους χώρους, ποτέ δεν πρόκειται να λάβει υψηλό σκορ στον Δείκτη Επιρροής. Γι’ αυτό λοιπόν, οι διάφορες επιτροπές αξιολόγησης θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους την ιδιαιτερότητα αυτή, όταν υπολογίζουν την ποιότητα του επιστημονικού έργου στηριζόμενες στην τιμή του Δείκτη Επιρροής. Οι επιστημονικοί τομείς διαφέρουν μεταξύ τους κι επομένως ο Δείκτης Επιρροής πρέπει να χρησιμοποιείται για συγκρίσεις περιοδικών του ίδιου επιστημονικού τομέα.

Ποικιλία κριτηρίων αξιολόγησης και διαδικασιών μέτρησης

Πολύ συχνά όμως, είτε οι αξιολογητές, είτε οι εμπλεκόμενοι στην διαδικασία της αξιολόγησης και ακόμη είτε οι συμμετέχοντες ως δείγμα, διαφωνούν στην σπουδαιότητα των επιλεγμένων κριτηρίων, στην καταλληλότητα των συγκεκριμένων αποδεκτών επιπέδων απόδοσης και την αξιοπιστία των δεικτών μέτρησης. Για να αποφευχθούν τέτοιου είδους διαφορετικές απόψεις, θεωρείται αναγκαία κατά την διεξαγωγή της αξιολόγησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος η συμμετοχή πολλαπλών κριτηρίων και η χρήση ποικίλων δεικτών μέτρησης (Windham & Charman, 1990). Γι’ αυτό λοιπόν στην έρευνά μας, εκτός του κριτηρίου της επιστημονικής επίδρασης ενός περιοδικού που αξιολογήθηκε με την χρήση του Δείκτη Επιρροής και του Αναθεωρημένου Δείκτη Επιρροής, τέθηκαν ως κριτήρια η γνώμη τόσο των μελών ΔΕΠ των πέντε Ελληνικών Τμημάτων Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, όσο και των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής και μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα δύο τελευταία κριτήρια μετρήθηκαν μέσω ερωτηματολογίων όπως αναλύονται εκτενέστερα στο επόμενο κεφάλαιο (Κεφάλαιο III, Μεθοδολογία).

ΜΕΘΟΔΟΣ

Τα περιοδικά τα οποία αξιολογήθηκαν ήταν:

1. Αθλητική Ψυχολογία – ετήσια έκδοση της Εταιρείας Αθλητικής Ψυχολογίας, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1987
2. Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός – τριμηνιαία έκδοση της Ένωσης Γυμναστών Βορείου Ελλάδος, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1981
3. Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη – τριμηνιαία έκδοση του Ελληνικού Κέντρου Αθλητικών Ερευνών, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1986.
4. Άθληση & Κοινωνία – τριμηνιαία έκδοση του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1990.
5. Αθλητική Απόδοση & Υγεία – τριμηνιαία έκδοση του Τ.Ε.Φ.Α.Α του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1999.
6. Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία – μη τακτική έκδοση της Ένωσης Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής Νομού Ηρακλείου Κρήτης, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 1995.
7. Φυσική Αγωγή & Sports* – τριμηνιαία έκδοση της Πανελλήνιας Ένωσης Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 2002
8. Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό* – ηλεκτρονική έκδοση της Ελληνικής Ακαδημίας Φυσικής Αγωγής, με πρώτο δημοσιευμένο τεύχος το 2003.

* τα δύο τελευταία περιοδικά αποτελούν νέες εκδόσεις και θα μετρηθούν ως πηγή αναφορών για τα άλλα περιοδικά

Για τα παραπάνω περιοδικά, εκτός από τον υπολογισμό του Δείκτη Επιρροής, ζητήθηκε η γνώμη των μελών Δ.Ε.Π. των πέντε Τ.Ε.Φ.Α.Α. της χώρας μας (σύνολο: 201 μέλη)

- Τ.Ε.Φ.Α.Α. Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (68 μέλη)
- Τ.Ε.Φ.Α.Α. Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (52 μέλη)
- Τ.Ε.Φ.Α.Α. Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου στις Σέρρες (19 μέλη)
- Τ.Ε.Φ.Α.Α. Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (41 μέλη)
- Τ.Ε.Φ.Α.Α. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (21 μέλη)

Ακόμη ζητήθηκε η γνώμη Καθηγητών Φυσικής Αγωγής (Κ.Φ.Α.) πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συνδρομητές επιστημονικών περιοδικών Φ. Α. και Αθλητισμού (50 καθηγητές) , καθώς και μεταπτυχιακών φοιτητών του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (50 φοιτητές)

Κριτήρια Αξιολόγησης

Ορίστηκαν τρία κριτήρια:

1. Η επιστημονική επιρροή του περιοδικού.
2. Η γνώμη των μελών ΔΕΠ.
3. Η γνώμη του ευρύτερου Αναγνωστικού Κοινού.

Δείκτες Αξιολόγησης

Στην προσπάθειά μας για ανάλυση των Κριτηρίων Αξιολόγησης, ορίσαμε Δείκτες Αξιολόγησης για κάθε ένα απ' αυτά. Δείκτες που να μην επιδέχονται αμφισβήτηση αλλά να είναι ξεκάθαροι, και να μας δίνουν με αριθμούς την όποια εικόνα και τάση καταγράφεται κατά την ανάλυση και επεξεργασία του δείγματος. Για κάθε κριτήριο από τα τρία προαναφερθέντα, ορίστηκαν δείκτες που αναλύονται παρακάτω.

1. Η επιστημονική επίδραση του περιοδικού

Ως δείκτη μέτρησης της επιστημονικής επίδρασης του κάθε περιοδικού (1^ο κριτήριο) χρησιμοποιήσαμε τον Δείκτη Επιρροής (Impact Factor) και τον Αναθεωρημένο Δείκτη Επιρροής (δηλαδή χωρίς τις αυτοαναφορές) του εκάστοτε περιοδικού. Ο υπολογισμός τους έγινε με τον τρόπο που περιγράφεται παρακάτω.

Υπολογισμός του Δείκτη Επιρροής (Impact Factor) Χ περιοδικού

A= συνολικές αναφορές σε περιοδικά το έτος π.χ. 2003

B= αναφορές σε άρθρα δημοσιευμένα τα έτη 2001–2002 (υποσύνολο του A)

Γ= αριθμός δημοσιευμένων άρθρων τα έτη 2001-2002

$\Delta = B/\Gamma \rightarrow$ Δείκτης Επιρροής του έτους 2003 του Χ περιοδικού

Υπολογισμός του Αναθεωρημένου Δείκτη Επιρροής (αποκλείοντας τις αυτοαναφορές)

A= αναφορές το 2003 σε άρθρα που δημοσιεύθηκαν τα έτη 2001-2002

B= αυτοαναφορές το 2003 σε άρθρα που δημοσιεύθηκαν τα έτη 2001-2002

Γ= A-B = σύνολο αναφορών εκτός των αυτοαναφορών για τα έτη 2001-2002

Δ= αριθμός των δημοσιευμένων άρθρων τα έτη 2001-2002

E= Γ/Δ \rightarrow Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής

Μετρήθηκε ο Δείκτης Επιρροής και ο Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής για το σύνολο των οχτώ επιστημονικών ελληνικών περιοδικών Φ.Α. και Αθλητισμού. Για την αξιολόγηση της επιστημονικής επίδρασης των περιοδικών, χρησιμοποιήσαμε στην έρευνά μας δείκτες από το έτος 1990 και μεταγενέστερα. Αυτό επειδή θεωρήθηκε ότι εφόσον πριν το 1990 δεν κυκλοφορούσαν παρά μόνο λίγα αθλητικά περιοδικά, δεν μπορούσαν να γίνουν και αντίστοιχα τα άρθρα αυτά αναφορά παρά μόνο στα ίδια (αυτοαναφορές), και πιθανώς θα καταλήγαμε σε μη αντικειμενικές κρίσεις για τη δεκαετία 1980-1990.

2. Η γνώμη των μελών ΔΕΠ

Θεωρήσαμε ότι η άποψη των μελών Δ.Ε.Π. των ελληνικών Γ.Ε.Φ.Α.Α. είναι και κατά τεκμήριο η πλέον ειδική στο να αξιολογήσει την εικόνα και το επίπεδο σε γενικές γραμμές ενός αθλητικού επιστημονικού περιοδικού. Η εμπειρία και η γνώση τους παράλληλα με την καθημερινή τριβή τους κι επαφή με συγγράμματα και

περιοδικά όχι μόνο του ελληνικού χώρου, αλλά κυρίως του εξωτερικού, τους δίνει τη δυνατότητα για άμεση και αντικειμενική κρίση, για προτάσεις και ιδέες που θα βοηθούσαν και θα υποστήριζαν ένα περιοδικό του χώρου μας να γίνει καλύτερο.

Για την μέτρηση της γνώμης των μελών Δ.Ε.Π. (2^ο κριτήριο), διαμορφώθηκε ερωτηματολόγιο (παράρτημα Ι) που στάλθηκε σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. και των πέντε ελληνικών Τ.Ε.Φ.Α.Α. (σύνολο 201 μέλη). Αξιολογήθηκαν στην αρχή γενικώς τα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού σε δείκτες όπως η πρωτοτυπία της θεματολογίας τους, το σύγχρονο και επίκαιρο της θεματολογίας τους, η ικανοποίηση, η χρησιμότητα και η αναγνωρισιμότητά τους με πενταβάθμια κλίμακα Likert όπου οι πιθανές απαντήσεις κυμαίνονται από το πολύ υψηλό (1) έως το πολύ χαμηλό (5).

Κατόπιν, μέσω του ίδιου ερωτηματολογίου, αξιολογήθηκαν σε ανάλογα κριτήρια στη σειρά τα οχτώ ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού που μελετήθηκαν και παραπάνω (αυτά στα οποία υπολογίστηκε ο Δείκτης Επιρροής (IF) και ο Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής).

3. Η γνώμη του ευρύτερου Αναγνωστικού Κοινού

Θεωρήθηκε ότι εν δυνάμει αναγνωστικό κοινό των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φ.Α. και Αθλητισμού, πέραν των μελών Δ.Ε.Π., αποτελούν κυρίως όλοι οι Κ.Φ.Α., καθώς και οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές των ελληνικών Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Απευθυνθήκαμε όχι απλά σε τυχαίους Κ.Φ.Α., αλλά σε Κ.Φ.Α. συνδρομητές κάποιου περιοδικού. Θελήσαμε να δούμε κατά πόσο τα θέματα που πραγματεύονται τα άρθρα των συγκεκριμένων περιοδικών, αποτελούν χρήσιμο και αξιόλογο εργαλείο για την δουλειά τους.

Παράλληλα όμως, θεωρήσαμε ότι σπουδαίας σημασίας είναι και η γνώμη των μεταπτυχιακών φοιτητών. Το νεότερο της ηλικίας από τη μια, που χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη διάθεση και όρεξη για αναζήτηση και αμφισβήτηση, σε συνάρτηση με μια πιο πρόσφατη και στενή επαφή με το επιστημονικό γίγνεσθαι, θα μας δώσει ενδεχομένως μια επιπρόσθετη πληροφορία για τον αντίκτυπο των δημοσιεύσεων των αθλητικών επιστημονικών περιοδικών.

Έτσι, σε είκοσι πέντε (25) Κ.Φ.Α. συνδρομητές του περιοδικού "Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός" της Ένωσης Γυμναστών Βορείου Ελλάδος και είκοσι πέντε (25) Κ.Φ.Α. του περιοδικού "Αθλητική Απόδοση & Υγεία" του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλονίκης, εφαρμόστηκε τηλεφωνική συνέντευξη με τυχαία δειγματοληψία (Καμπίτσης, 1999) σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο που περιγράφεται στο Παράρτημα ΙΙ.

Αξιολογήθηκαν τα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού (όπως και στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου των μελών ΔΕΠ), σε δείκτες όπως η πρωτοτυπία και η επικαιρότητα της θεματολογίας τους, η ικανοποίηση, η ποιότητα και η εγκυρότητά τους, η χρησιμότητα και η εφαρμοσιμότητά τους με πενταβάθμια κλίμακα Likert όπου οι πιθανές απαντήσεις κυμαίνονται από το πολύ υψηλό (1) έως το πολύ χαμηλό (5).

Επιπλέον, στο ίδιο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα ΙΙ) απάντησαν πενήντα (50) μεταπτυχιακοί φοιτητές του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και αξιολογήθηκαν τα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού στους ίδιους δείκτες όπως και παραπάνω από τους Κ.Φ.Α.

Αποδεκτά Επίπεδα Απόδοσης

Ως αποδεκτά επίπεδα απόδοσης, θεωρήθηκαν:

- για τον Δείκτη Επιρροής (Impact Factor) και τον Αναθεωρημένο Δείκτη Επιρροής (χωρίς τις αυτοαναφορές), το όριο 0,2. Δηλαδή δύο αναφορές για κάθε δέκα δημοσιεύσεις
- 50 % των μελών των Δ.Ε.Π. να έχει απαντήσει πάνω από το μεσαίο επίπεδο των κριτηρίων επίδρασης
- 75% των συνδρομητών Κ.Φ.Α. να έχει απαντήσει πάνω από το μεσαίο επίπεδο των κριτηρίων επίδρασης
- 75% των μεταπτυχιακών φοιτητών να έχει απαντήσει πάνω από το μεσαίο επίπεδο των κριτηρίων επίδρασης

Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο που περιγράφεται στο Παράρτημα Ι αποτελούνταν από πέντε σελίδες και στάλθηκε σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. των ελληνικών Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Στην πρώτη του σελίδα περιείχε πέντε ερωτήσεις κλειστές και μία ανοιχτού τύπου που αναφέρονταν σε απόψεις για όλα τα ελληνικά περιοδικά γενικώς. Π.χ. βρίσκεται στα ελληνικά επιστημονικά αθλητικά περιοδικά νέες ιδέες, προτάσεις και ερεθίσματα που είναι χρήσιμα στη δουλειά σας; α. πολύ συχνά β. συχνά γ. μερικές φορές δ. σπάνια ε. πολύ σπάνια.

Στις επόμενες τέσσερις σελίδες, ζητήθηκε να απαντήσουν σε πέντε ερωτήσεις για κάθε ένα από τα οχτώ περιοδικά που μελετούμε (εκτός ενός που περιείχε τρεις). Το σύνολο των ερωτήσεων που τέθηκε στα μέλη Δ.Ε.Π. ήταν σαράντα τέσσερις.

Η χρονική περίοδος που στάλθηκαν τα ερωτηματολόγια ήταν από 10-11-2004 έως 20-05-2005. Η παράδοση για τα περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π. έγινε στο γραφείο τους, και σε ελάχιστους στο προσωπικό τους γραμματοκιβώτιο που τηρείται στη γραμματεία των Τ.Ε.Φ.Α.Α. Περιλάμβανε κλειστό φάκελο με το προς απάντηση ερωτηματολόγιο, επιστολή γνωστοποίησης του λόγου της συγκεκριμένης διαδικασίας και δακτυλογραφημένο έτοιμο (με τα ανάλογα γραμματόσημα τοποθετημένα) φάκελο επιστροφής με τα στοιχεία του γράφοντος για τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Επιστροφές ερωτηματολογίων έγιναν μέχρι και τον Νοέμβριο του 2005.

Η τηλεφωνική συνέντευξη των Κ.Φ.Α. πραγματοποιήθηκε από 30-04-2005 έως 30-06-2005 σε τηλεφωνικούς αριθμούς που μας γνωστοποιήθηκαν μέσω των λιστών συνδρομητών που διατηρούν οι εκδοτικοί οίκοι των δύο παραπάνω περιοδικών.

Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, το ερωτηματολόγιο δόθηκε προς απάντηση μετά την άδεια του κάθε εισηγητή, πριν την έναρξη της διάλεξης ή στο διάλλειμα τεσσάρων διαφορετικών διδακτικών ωρών σε μαθήματα γενικής παιδείας του μεταπτυχιακού προγράμματος. Η χρονική περίοδος ήταν από 10-03-2005 έως 20-05-2005.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. Επιστημονική επίδραση του κάθε περιοδικού

Ο Δείκτης Επιρροής (Impact Factor) και ο Αναθεωρημένος Δείκτης Επιρροής (Impact Factor χωρίς αυτοαναφορές) του κάθε περιοδικού υπολογίστηκαν και μελετήθηκαν από το 1990 έως το 2004. Για τα περιοδικά με πρώτη κυκλοφορία μετά το 1990, οι τιμές των δύο δεικτών για τον πρώτο χρόνο που εμφανίζουν τιμή, αναφέρεται όχι σε δύο προηγούμενα έτη, αλλά σε ένα. Ακόμη, όσα περιοδικά εντός του ημερολογιακού έτους 2004 δεν εξέδωσαν τεύχη στην προβλεπόμενη χρονικά στιγμή αλλά με καθυστέρηση, δεν αξιολογήθηκαν.

Πίνακας 1: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004	0.130	0.000
2003	0.143	0.000
2002	0.000	0.000
2001	0.000	0.000
2000	0.000	0.000
1999	0.063	0.063
1998	0.000	0.000
1997	0.056	0.000
1996	0.000	0.000
1995	0.000	0.000
1994	0.000	0.000
1993	0.000	0.000
1992	0.188	0.125
1991	0.000	0.000
1990	0.031	0.000

Όπως φαίνεται στον πίνακα 1, στα 15 χρόνια που μελετήσαμε το περιοδικό Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός, μόνο στα έξι εμφανίστηκε επίδραση των δημοσιευμένων του άρθρων (1990, 1992, 1997, 1999, 2003, 2004). Αν όμως αποκλείσουμε τις αυτοαναφορές, τα έτη που εμφανίζουν επίδραση μειώνονται σε δύο, από τα οποία μόνο το ένα διατηρεί την τιμή του αναλλοίωτη (1999). Το άλλο είναι αυτοαναφορά (1992) με επακόλουθο ο Δείκτης Επιρροής να μειώνεται στην δεύτερη στήλη.

Πίνακας 2: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004		
2003		
2002	0.000	0.000
2001	0.053	0.053
2000	0.050	0.000
1999	0.000	0.000
1998	0.000	0.000
1997	0.125	0.000
1996	0.125	0.000
1995	0.067	0.000
1994	0.000	0.000
1993	0.000	0.000
1992	0.063	0.000
1991	0.063	0.000
1990	0.031	0.000

Σχετικά με το περιοδικό Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη, στον παραπάνω πίνακα (πίνακας 2) παρατηρούμε ότι ενώ στην πρώτη στήλη καταγράφεται επίδραση σε 8 από τα 13 χρόνια που το μελετήσαμε, στην δεύτερη στήλη εξαιρώντας τις αυτοαναφορές επίδραση έχουμε μόνο σε μία χρονιά (2001). Η μεγάλη αυτή μείωση μεταξύ της πρώτης και δεύτερης στήλης, μας δείχνει ότι όπου εμφανίστηκε επίδραση, οφειλότανε σχεδόν αποκλειστικά σε αυτοαναφορά.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Αθλητική Ψυχολογία

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004		
2003	0.000	0.000
2002	0.000	0.000
2001	0.222	0.222
2000	0.375	0.250
1999	0.000	0.000

1998	0.000	0.000
1997		
1996	0.000	0.000
1995		
1994	0.000	0.000
1993		
1992	0.000	0.000
1991	0.111	0.000
1990	0.083	0.000

Στο περιοδικό Αθλητική Ψυχολογία, στην διάρκεια των 14 χρόνων που υπολογίστηκε η επίδρασή του έως το 2003, υπήρξαν τρία που δεν εκδόθηκε (1993, 1995, 1997). Στα 11 λοιπόν χρόνια που είχαμε τεύχη του περιοδικού, τιμές επίδρασης εμφανίζονται μόνο σε τέσσερα, τα οποία αφαιρώντας τις αυτοαναφορές μειώνονται σε δύο (2000, 2001). Παρατηρούμε ότι για την περίοδο 1990-1999, η όποια μικρή επίδραση που εμφανίστηκε στην αρχή της περιόδου, αφορούσε αυτοαναφορά, ενώ υπήρξε και μια δεκαετία όπου είχαμε μηδενική επίδραση (ούτε καν αυτοαναφορά). Τα τεύχη για τα έτη 1993-94, 1995-96 και 1997-98, αν και αφορούσαν δύο χρόνια, χαρακτηρίστηκαν ως ετήσια για τον δεύτερο χρόνο της διετίας τους.

Πίνακας 4: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Άθληση & Κοινωνία

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004		
2003	0.043	0.043
2002	0.045	0.045
2001	0.087	0.087
2000	0.115	0.038
1999	0.217	0.000
1998	0.048	0.048
1997	0.000	0.000
1996	0.000	0.000
1995	0.000	0.000
1994	0.000	0.000
1993		
1992	0.042	0.000
1991	0.125	0.000

Στα 13 χρόνια που μελετήσαμε το περιοδικό Άθληση & Κοινωνία που εκδίδει το Τ.Ε.Φ.Α.Α. Κομοτηνής, σε οχτώ απ' αυτά καταγράφηκαν τιμές στον Δείκτη Επιρροής. Τα τέσσερα χρόνια που δεν εμφανίστηκε επίδραση, ήταν στη σειρά (1994-1997) αμέσως μετά τον νεκρό χρόνο (1993). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι εμφανίζονται πέντε χρόνια με επίδραση ακόμη κι αν αφαιρέσουμε τις αυτοαναφορές (δεν έχουμε, σχεδόν καθόλου αυτοαναφορές) και ότι αυτά είναι τα πλέον πρόσφατα.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004		
2003	0.000	0.000
2002	0.063	0.000
2001	0.000	0.000
2000	0.000	0.000
1999	0.067	0.000
1998	0.130	0.087
1997	0.067	0.000
1996	0.000	0.000

Όσον αφορά το περιοδικό Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία, εμφανίζει επίδραση που οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά σε αυτοαναφορές, στα πέντε από τα οχτώ χρόνια που μελετήθηκε. Μη λαμβάνοντας υπόψη τις αυτοαναφορές, εμφανίζεται επίδραση μόνο το έτος 1998.

Πίνακας 6: Δείκτης Επιρροής του περιοδικού Αθλητική Απόδοση & Υγεία

Έτος	Δείκτης Επιρροής	
	Με αυτοαναφορές	Χωρίς αυτοαναφορές
2004		
2003		
2002		
2001	0.059	0.059
2000	0.037	0.000

Το περιοδικό Αθλητική Απόδοση & Υγεία, δεν εκδίδεται τα έτη 2002 και 2003 (συγκεκριμένα εκδίδεται το 2004 συγκεντρωτικό τεύχος για τα έτη αυτά). Στα δύο χρόνια που μπορούμε να μελετήσουμε τον Δείκτη Επιρροής, παρατηρείται επίδραση και στα δύο αλλά με τον ένα να αποτελεί αυτοαναφορά (2000).

2. Η γνώμη των μελών Δ.Ε.Π. και η γνώμη του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού

Από το σύνολο των 201 μελών ΔΕΠ που στείλαμε το ερωτηματολόγιο, επιστράφηκαν 80 ερωτηματολόγια, εκ των οποίων το ένα αναπάντητο. Χαρακτηρίστηκε άκυρο κι έτσι ως έγκυρος αριθμός απαντήσεων θεωρήθηκαν τα 79 ερωτηματολόγια.

Επίσης λάβαμε απαντήσεις από 50 Κ.Φ.Α. συνδρομητές ενός περιοδικού και 50 μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Στο πρώτο μέρος της μελέτης με τη βοήθεια της περιγραφικής στατιστικής χρησιμοποιήθηκαν ο μέσος όρος και η επί τοις εκατό ποσοστιαία αναλογία.

Στην ερώτηση για το που θα προτιμούσαν να δημοσιευτεί ένα άρθρο τους, το μεγαλύτερο ποσοστό των μελών ΔΕΠ (94.9%) αλλά και των μεταπτυχιακών φοιτητών (94.0%) θα επέλεγαν να δημοσιευτεί ένα επιστημονικό τους άρθρο σε ξένο περιοδικό σε αντίθεση με τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής όπου θα προτιμούσαν ελληνικό περιοδικό. Αυτό οφείλεται ίσως στο γεγονός ότι τόσο τα μέλη ΔΕΠ όσο και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν μεγαλύτερη εμπειρία στη συγγραφή ενός άρθρου λόγω της καθημερινής τριβής με το αντικείμενο, αλλά και το γεγονός ότι η δημοσίευση σε ξένο περιοδικό σημαίνει ενδεχομένως καλύτερη ποιότητα άρθρου, μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα και αποδοχή.

Πίνακας 7: Επιλογή δημοσίευσης ενός άρθρου

	Ελληνικό περιοδικό	Ξενόγλωσσο περιοδικό
Μέλη ΔΕΠ	5.1%	94.9%
Κ.Φ.Α.	58.0%	42.0%
Μεταπτυχιακοί	6.0%	94.0%

Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 8) φαίνονται οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις όσον αφορά τις τρεις κατηγορίες (μέλη ΔΕΠ, καθηγητές Φ.Α. και

μεταπτυχιακούς φοιτητές) στις ερωτήσεις σχετικά με την πρωτοτυπία της θεματολογίας, την επικαιρότητα της θεματολογίας και την ποιότητα και εγκυρότητα των δημοσιευθέντων άρθρων.

Πίνακας 8: Περιγραφικά στατιστικά σχετικά με την πρωτοτυπία και επικαιρότητα της θεματολογίας, και την ποιότητα και εγκυρότητα των άρθρων

	Πρωτοτυπία Θεματολογίας		Επικαιρότητα Θεματολογίας		Ποιότητα και εγκυρότητα άρθρων	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Μέλη ΔΕΠ	2.91	1.040	2.84	.565	2,70	.757
Κ.Φ.Α.	2.92	.944	2.60	.495	2.28	.730
Μεταπτυχιακοί	2.94	.818	2.96	.450	2.60	.670

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι οι απαντήσεις τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και των μεταπτυχιακών φοιτητών παρουσιάζουν σχεδόν ταύτιση σε αντίθεση με τους καθηγητές Φ.Α.. Στην ερώτηση για το αν βρίσκουν καινοτόμες και χρήσιμες ιδέες στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά, τα μέλη ΔΕΠ (41.8%) και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές (52.0%) πιστεύουν ότι " μερικές φορές " βρίσκουν στα ελληνικά επιστημονικά αθλητικά περιοδικά νέες ιδέες, προτάσεις και ερεθίσματα που είναι χρήσιμα στη δουλειά τους, ενώ οι απαντήσεις των καθηγητών Φ.Α. κυμαίνονται από συχνά (30.0%), μερικές φορές (30.0%) έως σπάνια (34.0%)

Πίνακας 9: Καινοτόμες και χρήσιμες ιδέες στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά

	Πολύ συχνά	Συχνά	Μερικές φορές	Σπάνια	Πολύ σπάνια
Μέλη ΔΕΠ	11.4%	19.0%	41.8%	22.8%	5.1%
Κ.Φ.Α.	6.0%	30.0%	30.0%	34.0%	0
Μεταπτυχιακοί	0	30.0%	52.0%	12.0%	6.0%

Στην ερώτηση για την θεματολογία των άρθρων, διαπιστώνουμε ότι ο μέσος όρος των απαντήσεων και των τριών κατηγοριών των ερωτηθέντων βρίσκεται στο ότι " μερικές φορές " η θεματολογία των άρθρων στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά είναι σύγχρονη και επίκαιρη. Σημαντική διαφορά εμφανίζουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές σε ποσοστό 80.0%, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι οι απαντήσεις όλων των ερωτηθέντων εμφανίζουν συγκέντρωση στις μεσαίες βαθμίδες, όπως φαίνεται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10: Επίκαιρη και σύγχρονη θεματολογία των άρθρων στα ελληνικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού

	Πάντοτε	Σχεδόν πάντα	Μερικές φορές	Σχεδόν ποτέ	Πολύ σπάνια
Μέλη ΔΕΠ	1.3%	21.5%	69.6%	22.8%	0
Κ.Φ.Α.	0	40.0%	60.0%	0	0
Μεταπτυχιακοί	0	12.0%	80.0%	8.0%	0

Στην ερώτηση που πραγματεύεται την ποιότητα, την εγκυρότητα και το επίπεδο των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών, διαπιστώνουμε ότι οι περισσότερες των απαντήσεων και των τριών κατηγοριών των ερωτηθέντων βρίσκετε στην απάντηση "καλή". Χαρακτηριστικό είναι ότι υπάρχει συγκέντρωση των απαντήσεων στις μεσαίες βαθμίδες, όπως φαίνεται στον πίνακα 11.

Πίνακας 11: Ποιότητα και εγκυρότητα των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών ΦΑ και Αθλητισμού

	Πολύ καλή	Καλή	Μέτρια	Κακή	Πολύ κακή
Μέλη ΔΕΠ	0	46.8%	38.0%	13.9%	1.3%
Κ.Φ.Α.	6.0%	52.0%	32.0%	4.0%	0
Μεταπτυχιακοί	0	50.0%	40.0%	10.0%	0

Σχετικά με την προτροπή τους, για το που θα ήταν προτιμότερο να πρωτοδημοσιεύσει κανείς, διαπιστώνουμε ότι η πλειονότητα και των τριών κατηγοριών των ερωτηθέντων τάσσεται εμφανώς υπέρ της δημοσίευσης σε ελληνικό περιοδικό, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 12). Φαίνεται ως λογικό αφού πρώτα ένας επιστήμονας επιθυμεί να εδραιωθεί στον τόπο του, όπου κυρίως χρησιμοποιεί την μητρική του γλώσσα ως γλώσσα συγγραφής, και μετά να επεκταθεί σε ξένα περιοδικά.

Πίνακας 12: Πρωτοδημοσίευση ενός νέου επιστήμονα

	Ελληνικό περιοδικό	Ξενόγλωσσο περιοδικό	Δεν υπάρχει διαφορά
Μέλη ΔΕΠ	53.2%	35.4%	11.4%
Κ.Φ.Α.	78.0%	16.0%	6.0%
Μεταπτυχιακοί	78.0%	16.0%	6.0%

Στην τελευταία ερώτηση το δείγμα αποτέλεσαν μόνο οι Κ.Φ.Α. και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές. Στο αν θα πρότειναν και σε άλλους συναδέλφους τους να γίνουν συνδρομητές σε κάποιο ελληνικό επιστημονικό περιοδικό φυσικής αγωγής και αθλητισμού, παρατηρούμε ότι η πλειονότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών το υποστηρίζει (92.0%), ενώ στους καθηγητές Φ.Α. υπάρχει διχογνωμία (πίνακας 13).

Πίνακας 13: Συνδρομητές στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φ.Α. και Αθλητισμού

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Κ.Φ.Α.	50.0%	50.0%
Μεταπτυχιακοί	92.0%	8.0%

Ανάλυση περιοδικών

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου που συμπληρώθηκε από τα μέλη Δ.Ε.Π. περιλάμβανε στοχευμένες ερωτήσεις για οχτώ περιοδικά που κυκλοφορούν στον χώρο της Φυσικής αγωγής και του Αθλητισμού. Ζητήθηκε ν' απαντήσουν μόνο τα μέλη Δ.Ε.Π., θεωρώντας ότι λόγω της εμπειρίας και της μακρόχρονης πορείας τους στο χώρο γνώριζαν τα περισσότερα περιοδικά και ενδεχομένως ήταν συνδρομητές σε κάποια από αυτά. Τα μέλη Δ.Ε.Π. κλήθηκαν να απαντήσουν σε πέντε ερωτήσεις όσον αφορά τα περιοδικά και οι απαντήσεις φαίνονται συνοπτικά στους παρακάτω πίνακες. Όσον αφορά το περιοδικό Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό, πρέπει να επισημάνουμε ότι πρόκειται για ηλεκτρονικό περιοδικό και όπως προκύπτει από το ερωτηματολόγιο ζητήθηκε ν' απαντήσουν μόνο στις τελευταίες δύο ερωτήσεις (φαίνεται και στους παρακάτω πίνακες).

Στην ερώτηση για το κατά πόσο γνωρίζουν τα συγκεκριμένα περιοδικά, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκέντρωσαν τα περιοδικά Άθληση και Κοινωνία (93.7%), Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός (89.9%) και Αθλητική Απόδοση & Υγεία (89.9%). Αντίθετα το μικρότερο ποσοστό σημειώθηκε στα περιοδικά Φυσική Αγωγή & Sports (38.0%) και Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη (40.5%). Τα υπόλοιπα περιοδικά κυμάνθηκαν κοντά στο μέσο επίπεδο (πίνακας 14).

Πίνακας 14: Αναγνωρισιμότητα του ελληνικού επιστημονικού περιοδικού Φ.Α. & Αθλητισμού.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
1 Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	89.9%	10.1%
2 Άθληση και Κοινωνία	93.7%	6.3%
3 Αθλητική Ψυχολογία	59.5%	40.5%
4 Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	40.5%	59.5%
5 Αθλητική Απόδοση & Υγεία	89.9%	10.1%
6 Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία	53.2%	46.8%
7 Φυσική Αγωγή & Sports	38.0%	62.0%

8	Αναζητήσεις στη Φυσική αγωγή & τον Αθλητισμό	49.4%	50.6%
---	--	-------	-------

Στο κατά πόσο λαμβάνουν ή όχι τα συγκεκριμένα περιοδικά, τα μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζουν τα περιοδικά Αθλητική Απόδοση & Υγεία (54.4 %), Άθληση και Κοινωνία (53.2 %) και Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός (51.9 %) ενώ το μικρότερο εμφανίζει το Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη (8,9 %) (πίνακας 15).

Πίνακας 15: Λήψη του ελληνικού επιστημονικού περιοδικού

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ
1 Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	51.9%	35.4%	12.7%
2 Άθληση και Κοινωνία	53.2%	38.0%	8.9%
3 Αθλητική Ψυχολογία	29.1%	29.1%	41.8%
4 Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	8.9%	29.1%	62.0%
5 Αθλητική Απόδοση & Υγεία	54.4%	34.2%	11.4%
6 Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία	22.8%	29.1%	48.1%
7 Φυσική Αγωγή & Sports	20.3%	13.9%	65.8%
8 Αναζητήσεις στη Φυσική αγωγή & τον Αθλητισμό	-	-	-

Σύμφωνα με τον πίνακα 16 για την ερώτηση αν είναι συνδρομητές ή όχι, διαπιστώνουμε ότι το 27.8% είναι συνδρομητές στο περιοδικό Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός το οποίο εμφανίζει και το υψηλότερο ποσοστό, ενώ μόλις το 6.3% είναι συνδρομητές στα περιοδικά Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη και Φυσική Αγωγή & Sports. Αντίθετα σε αυτούς που αποστέλλετε δωρεάν φαίνεται ότι τα

περιοδικά Άθληση και Κοινωνία (35.4%) και Αθλητική Απόδοση & Υγεία (34.2%) συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά. Αξιοσημείωτο είναι το πολύ μεγάλο ποσοστό (89.9%) που δεν απάντησε για το περιοδικό Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη. Το αποτέλεσμα μπορεί να θεωρηθεί όμως αναμενόμενο, αφού και στην προηγούμενη ερώτηση (όπως φαίνεται από τον πίνακα 15) πάλι σημειώθηκε μεγάλο ποσοστό όπου δεν απάντησαν οι ερωτηθέντες.

Πίνακας 16: Συνδρομητές τους ελληνικού επιστημονικού περιοδικού

	ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ	ΔΩΡΕΑΝ	ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ
1 Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	27.8%	25.3%	46.8%
2 Άθληση και Κοινωνία	20.3%	35.4%	44.3%
3 Αθλητική Ψυχολογία	20.3%	10.1%	69.6%
4 Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	6.3%	3.8%	89.9%
5 Αθλητική Απόδοση & Υγεία	20.3%	34.2%	45.6%
6 Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία	17.7%	6.3%	75.9%
7 Φυσική Αγωγή & Sports	6.3%	15.2%	78.5%
8 Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό	-	-	-

Στην ερώτηση για το πώς κρίνουν τα μέλη ΔΕΠ το επιστημονικό επίπεδο του κάθε περιοδικού, χρησιμοποιήσαμε πενταβάθμια κλίμακα Likert όπου οι πιθανές απαντήσεις κυμαίνονται από το πολύ υψηλό (1) έως το πολύ χαμηλό (5). Τις καλύτερες κρίσεις εμφανίζουν τα περιοδικά Αθλητική Ψυχολογία ($M: 2.45, SD: 0.916$), και Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό ($M: 2.49, SD: 0.804$), ενώ τις χειρότερες τα περιοδικά Φυσική Αγωγή & Sports ($M: 3.63, SD: 0.967$) και Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία ($M: 3.38, SD: 0.909$). Σε γενικές γραμμές πέντε

από τα οχτώ περιοδικά εμφανίζουν τιμές καλύτερες από τη μεσαία βαθμίδα (μέτριο επίπεδο) της κλίμακας (πίνακας 17).

Πίνακας 17: Περιγραφικά στατιστικά σχετικά με το επιστημονικό επίπεδο του ελληνικού επιστημονικού περιοδικού Φ.Α. & Αθλητισμού

		<i>M</i>	<i>SD</i>
1	Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	3.17	.857
2	Άθληση και Κοινωνία	2.72	.923
3	Αθλητική Ψυχολογία	2.45	.916
4	Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	2.85	.925
5	Αθλητική Απόδοση & υγεία	2.83	.947
6	Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία	3.38	.909
7	Φυσική Αγωγή & Sports	3.63	.967
8	Αναζητήσεις στη Φυσική αγωγή & τον Αθλητισμό	2.49	.804

Τέλος, στο αν υπάρχει λόγος ύπαρξης του κάθε περιοδικού, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 18), το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνει το περιοδικό Άθληση και Κοινωνία (60.8%), ενώ το μικρότερο τα περιοδικά Φυσική Αγωγή & Sports (15.2%) και Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη (16.5%). Το μεγάλο ποσοστό που δεν απάντησε είναι ανάλογο του ποσοστού που δεν γνωρίζει το περιοδικό, όπως φαίνεται και στον πίνακα 14.

Πίνακας 18: Συνέχιση του ελληνικού επιστημονικού περιοδικού Φ.Α. & Αθλητισμού

		ΝΑΙ	ΥΠΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ
1	Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	44.3%	34.2%	8.9%	12.7%
2	Άθληση και Κοινωνία	60.8%	27.8%	2.5%	8.9%
3	Αθλητική Ψυχολογία	40.5%	13.9%	0	45.6%
4	Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	16.5%	12.7%	3.8%	67.1%
5	Αθλητική Απόδοση & υγεία	48.1%	35.4%	5.1%	11.4%
6	Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία	20.3%	21.5%	11.4%	46.8%
7	Φυσική Αγωγή & Sports	15.2%	8.9%	10.1%	65.8%
8	Αναζητήσεις στη Φυσικά αγωγή & τον Αθλητισμό	31.6%	15.2%	0	53.2%

Ποιοτική ανάλυση

Το τελευταίο μέρος ανάλυσης των ερωτηματολογίων, περιλάμβανε ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων σχετικά με το τι θα βοηθούσε ένα ελληνικό επιστημονικό περιοδικό Φ.Α. και Αθλητισμού να βελτιωθεί. Ήταν η τελευταία ερώτηση του κάθε ερωτηματολογίου.

Μέλη ΔΕΠ

Όσον αφορά τα μέλη ΔΕΠ, από την ποιοτική ανάλυση προέκυψαν οι εξής κατηγορίες όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 21): κριτές, χαρακτηριστικά άρθρου, χρόνος, κριτήρια, θεματολογία και περιοδικά. Συνολικά έχουμε επτά κατηγορίες από τις οποίες το μεγαλύτερο ποσοστό το συγκεντρώνει η κατηγορία " κριτές " (67.6%), το μικρότερο η κατηγορία " περιοδικά " (11.39%), ενώ ένα μεγάλο ποσοστό (21.52%) των ερωτηθέντων μελών ΔΕΠ δεν απάντησαν.

Πίνακας 19: Ποιοτική ανάλυση – κατηγοριοποίηση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Κριτές	40.51%
Χαρακτηριστικά άρθρου	22.78%
Χρόνος	16.46%
Κριτήρια	16.46%
Θεματολογία άρθρων	12.66%
Περιοδικά	11.39%
Δεν απάντησαν	21.52%

Κριτές

Το 40.51% των ερωτηθέντων μελών ΔΕΠ προτείνει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της αξιολόγησης των περιοδικών από τους κριτές.

Ειδικότερα το 30.38% προτείνει ως κριτές ειδικούς, το 30.38% αντικειμενικούς κριτές, και το 2.53% εστιάζεται στην αμοιβή των κριτών. Μικρότερα ποσοστά συγκεντρώνουν οι απόψεις για αξιολόγηση των κριτών (1.27%), για ύπαρξη συντακτικής επιτροπής (1.27%), για συνεργασία με κριτές εξωτερικού (1.27%) και συμμετοχή επιστημόνων από άλλες χώρες στην ομάδα των κριτών (1.27%). Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων μελών ΔΕΠ συμφωνεί ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη η ύπαρξη ειδικών και αντικειμενικών κριτών.

Χαρακτηριστικά Άρθρου

Το 22.78% δίνει εστιάζεται στα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν ένα άρθρο. Συγκεκριμένα το 11.39% δίνει μεγάλη σημασία στην ποιότητα του άρθρου, το 8.86% προτείνει δίγλωσση έκδοση του κάθε άρθρου, ενώ το 1.27% προτείνει τα άρθρα να μην έχουν μεγάλη έκταση και επίσης το 1.27% κάθε άρθρο να δημοσιεύεται και στα αγγλικά.

Χρόνος

Το 16.46% των ερωτηθέντων μελών ΔΕΠ αναφέρεται στη χρονική διάρκεια σχετικά με την δημοσίευση των άρθρων. Το 12.66% τονίζει ότι ο χρόνος από την λήψη έως την δημοσίευση ενός άρθρου πρέπει να μειωθεί, να είναι τακτική η κυκλοφορία του κάθε περιοδικού (7.59%) και τέλος να υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός τευχών που πρέπει να δημοσιεύονται ετήσια (1.27%).

Κριτήρια

Ένα ποσοστό 16.46% δίνει ιδιαίτερη σημασία στα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιεί ένα άρθρο. Τα κριτήρια πρέπει να είναι αυστηρά (8.86%), να ακολουθούν τις προδιαγραφές των ξένων περιοδικών (5.06%), να γίνεται τήρηση του "deadline" (2.53%) και να γίνονται οι κατάλληλες διορθώσεις και απαραίτητα διπλός έλεγχος (1.27%).

Θεματολογία Άρθρων

Το 12.66% υποστηρίζει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη θεματολογία των άρθρων. Συγκεκριμένα προτείνουν τα άρθρα να πραγματεύονται περισσότερα θέματα για ΚΦΑ (3.80%), να κινούνται σε ένα ευρύτερο θεματικό χώρο (3.80%), να είναι πρωτότυπα (2.53%), να προσφέρουν ανατροφοδότηση (2.53%), καθώς επίσης να περιέχουν θέματα εξειδικευμένα για προπονητές (1.27%) και θέματα με πρακτικές εφαρμογές (1.27%).

Περιοδικά

Το 11.39% των απαντήσεων εστίαστηκε στην γενική εικόνα και θέση που πρέπει να εμφανίζει ένα επιστημονικό περιοδικό Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού. Ένα ποσοστό 7.59% υποστηρίζει ότι είναι αναγκαία η συμμετοχή σε διεθνείς βάσεις δεδομένων, κάποιιοι προτείνουν ότι αριθμός περιοδικών πρέπει μειωθεί (1,27%), ενώ αντίστοιχα ο αριθμός των άρθρων πρέπει να αυξηθεί (1.27%), και ακόμη ότι τα περιοδικά πρέπει να δώσουν βαρύτητα στη διαφήμισή τους ώστε να γίνουν ευρέως γνωστά στον κόσμο (1.27%).

Καθηγητές Φυσικής Αγωγής

Μελετώντας τις απαντήσεις των ΚΦΑ, από την ποιοτική ανάλυση προέκυψαν τρεις κατηγορίες (πίνακας 20). Κυρίως η "θεματολογία των άρθρων" συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των ερωτηθέντων, ακολουθεί ή κατηγορία "περιοδικά", ενώ σχετικά μικρός αριθμός καθηγητών δεν απάντησε .

Πίνακας 20: Ποιοτική ανάλυση - κατηγοριοποίηση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Θεματολογία άρθρων	76%
Περιοδικά	18%
Δεν απάντησαν	6%

Θεματολογία Άρθρων

Το 76% των ερωτηθέντων ΚΦΑ θεωρεί ότι η θεματολογία των άρθρων είναι το σημείο που πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Το 24% ζήτησε άρθρα όχι τόσο θεωρητικά αλλά πιο κοντά στην καθημερινή πράξη και πρακτική, ενώ το 18% άρθρα ειδικά για προπονητές και το 14% περισσότερες αναφορές σε θέματα που ασχολούνται με το αντικείμενο της ΦΑ στο σχολείο. Μέρος των καθηγητών (10%) ζήτησε να υπάρχουν νόρμες πρακτικής εφαρμογής, σύγχρονα και επίκαιρα θέματα (8%), πρωτότυπα θέματα (8%) και μεγαλύτερη ποικιλία άρθρων (6%).

Περιοδικά

Η γενικότερη εικόνα ενός αθλητικού περιοδικού συγκέντρωσε το ενδιαφέρον του 18 % ερωτηθέντων. Προτείνουν πιο ελεύθερη προσέγγιση για δημοσίευση (6%), ειδική διαφήμιση του περιοδικού (6%) και πιο οικεία γλώσσα συγγραφής (6%).

Μεταπτυχιακοί Φοιτητές

Από την ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, προέκυψαν τρεις περίπου ισοδύναμες κατηγορίες: θεματολογία άρθρων και κριτές είναι οι δύο πρώτες, ενώ ένα ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό δεν απάντησε (πίνακας 21).

Πίνακας 21: Ποιοτική ανάλυση - κατηγοριοποίηση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Θεματολογία άρθρων	36%
Κριτές	28%
Δεν απάντησαν	36%

Θεματολογία Άρθρων

Το 36% των μεταπτυχιακών φοιτητών αναφέρθηκε στα θέματα των άρθρων που δημοσιεύουν τα περιοδικά. Απαιτήσαν καλύτερης ποιότητας άρθρα (24%), πιο σύγχρονα θέματα (18%) και πιο πρωτότυπα θέματα (6%).

Κριτές

Στα μέλη της κριτικής επιτροπής εστιάστηκε το 28% των ερωτηθέντων φοιτητών. Αξίωσαν αντικειμενικούς (22%) και ειδικούς κριτές (12%).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στόχος της εργασίας αυτής ήταν η αξιολόγηση της επίδρασης των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού στον επιστημονικό τους χώρο, τόσο σε επίπεδο καθηγητών πανεπιστημιακής βαθμίδας, όσο και σ' αυτό των καθηγητών Φυσικής Αγωγής πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς επίσης και σε επίπεδο μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν ήταν i) η επιστημονική επίδραση του κάθε περιοδικού, ii) η γνώμη των μελών Δ.Ε.Π. και iii) η γνώμη των Κ.Φ.Α. και των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, η επίδραση των ελληνικών αθλητικών περιοδικών Φ.Α. και Αθλητισμού είναι πάρα πολύ μικρή έως ανύπαρκτη. Και όπου αυτή καταγράφεται, οφείλεται κυρίως σε αυτοαναφορές των περιοδικών. Επιπλέον, όσο παλαιότερα χρονικά επιστρέφουμε για τη μέτρηση του Δείκτη Επιρροής, παρατηρείται μικρότερη τιμή του, πιθανώς λόγω της μη ύπαρξης πολλών περιοδικών εκείνη την εποχή που ενδεχομένως θα βοηθούσαν πολλά άρθρα να γίνονται συχνότερα αναφορά σε επόμενα. Λαμβάνοντας υπόψη τις τιμές του Δείκτη Επιρροής, την καλύτερη εικόνα παρουσιάζει το περιοδικό Άθληση και Κοινωνία, ενώ στην άλλη άκρη βρίσκεται το περιοδικό Φυσική Αγωγή & Sports.

Προχωρώντας στο δεύτερο κριτήριο, την γνώμη των μελών Δ.Ε.Π. των ελληνικών Τ.Ε.Φ.Α.Α., από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι ένα μεγάλο ποσοστό τους, αν και οι ίδιοι δημοσιεύουν ή θα επιθυμούσαν να δημοσιεύσουν στα ελληνικά περιοδικά, δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την εικόνα που παρουσιάζουν τα περισσότερα από τα περιοδικά αυτά. Είναι σαφής και φανερή η προτίμησή τους για δημοσίευση σε αντίστοιχο ξένο αθλητικό επιστημονικό περιοδικό.

Οι περισσότεροι, βρίσκουν «μερικές φορές» ή «συχνά» νέες ιδέες και ερεθίσματα σχετικά με την δουλειά τους. Σχετικά με το σύγχρονο και το επίκαιρο της θεματολογίας των άρθρων, οι απαντήσεις τους κυρίως περιστρέφονται γύρω από το «μερικές φορές», ενώ ως «καλή» χαρακτηρίζουν την ποιότητα και την εγκυρότητά τους.

Από το σύνολο των οχτώ περιοδικών που μελετήσαμε στην έρευνά μας, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μόνο τρία απ' αυτά εμφανίζουν υψηλά ποσοστά αναγνωρισιμότητας από τα μέλη Δ.Ε.Π..

Τα περιοδικά με υψηλό ποσοστό μελών Δ.Ε.Π. που το λαμβάνουν δωρεάν, παρουσιάζουν και υψηλό ποσοστό συνηγορίας και παρότρυνσης για συνέχιση της έκδοσής τους.

Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι τα περιοδικά Αθλητική Ψυχολογία και Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό δεν έλαβαν ούτε μία αρνητική ψήφο σχετικά με την συνέχιση της έκδοσής τους.

Στηριζόμενοι στις απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π., την καλύτερη εικόνα εμφανίζουν τα περιοδικά Αθλητική Ψυχολογία και Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό, ενώ στην αντίθετη πλευρά βρίσκεται το περιοδικό Φυσική Αγωγή & Sports.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός, ότι ενώ θεωρούνται γενικώς ως οι πλέον ειδικοί και ενημερωμένοι επιστήμονες του αθλητικού χώρου, αρκετά υψηλό ποσοστό αυτών δεν γνωρίζει καν την ύπαρξη μεγάλου μέρους των περιοδικών που μελετήσαμε.

Στη βελτίωση ενός περιοδικού, σύμφωνα με τη γνώμη των μελών Δ.Ε.Π., θα βοηθούσε ιδιαίτερα η ύπαρξη ειδικών και αντικειμενικών κριτών, τα καλύτερης ποιότητας άρθρα, η μείωση του χρόνου δημοσίευσης από τη λήψη ενός άρθρου, η δίγλωσση έκδοση του περιοδικού και η τακτική κυκλοφορία του, η θέσπιση αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης που ακολουθούν τις προδιαγραφές ξένων έγκριτων περιοδικών, καθώς και η συμμετοχή σε διεθνείς βάσεις δεδομένων. Με μεγάλη έκπληξη παρατηρήσαμε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των μελών Δ.Ε.Π. δεν έχει εκφέρει άποψη στο θέμα αυτό.

Σχετικά με το τρίτο κριτήριο, την γνώμη του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού, δηλαδή των Κ.Φ.Α. και των μεταπτυχιακών φοιτητών, οι προτιμήσεις τους εμφανίζονται αρκετά διαφοροποιημένες σε σύγκριση μ' αυτές των μελών Δ.Ε.Π.

Οι Κ.Φ.Α. εμφανίζουν μια ουδέτερη εικόνα και προτιμούν να δημοσιεύουν /-σουν σε ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό παρά σε αντίστοιχο ξένο.

Είναι μερικώς ικανοποιημένοι από την εικόνα των περιοδικών που είναι συνδρομητές και προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι οι μισοί Κ.Φ.Α. δεν θα πρότειναν σε άλλους συναδέλφους τους να γίνουν συνδρομητές κάποιου ελληνικού επιστημονικού αθλητικού περιοδικού.

Επιθυμούν περισσότερες πρακτικές νόρμες και έτοιμα πλάνα εργασίας για άμεση χρήση. Η λεπτομερειακή, θεωρητική και μόνο προσέγγιση πολλών θεμάτων

δεν αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος και θεωρείται δευτερεύουσας σημασίας γι' αυτούς. Προτείνουν επιπλέον εξειδικευμένα άρθρα για Κ.Φ.Α. και προπονητές.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, αντίθετα, προτιμούν να δημοσιεύουν /-σουν σε ξενόγλωσσο επιστημονικό αθλητικό περιοδικό. Αν και δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την εικόνα των αντίστοιχων ελληνικών επιστημονικών περιοδικών του χώρου μας, συνηγορούν στη συνέχιση της ύπαρξής τους και προτείνουν ανεπιφύλακτα σε συναδέλφους τους να γίνουν συνδρομητές σε ανάλογα επιστημονικά περιοδικά. Πιθανώς κατανοούν και γνωρίζουν, ότι η δημοσίευση άρθρων σ' αυτά είναι απαραίτητη για την επιστημονική τους εξέλιξη και καταξίωσή στο χώρο.

Για την αναβάθμιση ενός ελληνικού αθλητικού περιοδικού, προτείνουν σύγχρονη θεματολογία και καλύτερης ποιότητας άρθρα, μαζί με την ύπαρξη ειδικών και αντικειμενικών κριτών.

Καταλήγοντας, κανένα από τα τρία κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν στην αρχή της έρευνας δεν ικανοποιήθηκε πλήρως. Μόνο τα περιοδικά Αθλητική Ψυχολογία, Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό, και Άθληση και Κοινωνία στο κριτήριο «γνώμη των μελών Δ.Ε.Π.» εμφανίζουν κατάκτηση των δεικτών αξιολόγησης. Αυτό που ανεπιφύλακτα καταθέτουμε μέσω της έρευνάς μας είναι η πολύ μικρή έως ανύπαρκτη επίδραση και επιρροή των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Πιστεύουμε ότι και οι συγγραφείς των άρθρων και οι εκδότες των περιοδικών αυτών πρέπει να καταβάλουν ιδιαίτερα έντονη προσπάθεια για την αναβάθμισή τους.

Για την αξιολόγηση των ερωτηματολογίων για τα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, ορίσαμε ως δείκτες την αναγνωρισιμότητα των περιοδικών, την πρωτοτυπία και την επικαιρότητα της θεματολογίας τους, την ποιότητα και την εγκυρότητά τους, την αναγκαιότητα συνέχισης της έκδοσής τους. Μέσω της διαδρομής αυτής επιβεβαιώθηκε για άλλη μια φορά το γεγονός ότι η αξιολόγηση είναι μια δύσκολη διαδικασία και πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα. Αποτελεί επιτακτική ανάγκη να γίνεται από έμπειρους αξιολογητές με ευρύτητα γνώσεων.

Σε παρόμοια συμπεράσματα κατέληξαν επιστήμονες που ασχολήθηκαν με τους δείκτες και τα κριτήρια για την αξιολόγηση (Nebel 2001, Baertch & Schneider 2002) και επισημαίνουν:

- ❖ Η αξιολόγηση και ο καθορισμός των δεικτών πρέπει να γίνεται ανάλογα με το αντικείμενο μελέτης
- ❖ Η αξιολόγηση αποτελεί δύσκολη υπόθεση, διότι απαιτεί εμπειρία και γνώσεις
- ❖ Πρέπει να αποφεύγονται οι γενικεύσεις των αποτελεσμάτων

Προτάσεις

Σε μια μελέτη διαφόρων δεικτών βιβλιομετρίας (Tsay & Chen, 2005), αναλύθηκαν και συγκρίθηκαν δεδομένα αναφορών από το Journal Citation Report του 2000. Εξετάστηκαν πέντε δείκτες μέτρησης αναφορών, οι αναφορές αθροιστικά, ο Δείκτης Επιρροής (IF), ο immediacy index, ο citing half-life και ο cited-half life και καθορίστηκαν 15 διαφορετικά ζεύγη δεδομένων που εξετάστηκαν με τα τεστ του δείκτη συσχέτισης Pearson. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα περιοδικά που εκδίδονταν συχνά γίνονταν και πιο συχνά αναφορά και μάλιστα εμφάνιζαν υψηλότερο Δείκτη Επιρροής (IF) και δείκτη immediacy-index, κι επιπροσθέτως αυτό γίνονταν πάρα πολύ γρήγορα (συνοδεύονταν από πολύ μικρή τιμή στον δείκτη citing half-life).

Κάποιοι εκδότες προτείνουν μεθοδεύσεις και τρικ για την βελτίωση της τιμής του Δείκτη Επιρροής (IF). Ο Harder (2000), εκδότης του περιοδικού American Journal of Physiology, Heart and Circulatory Physiology, παροτρύνει τους συγγραφείς του περιοδικού του, να ακολουθήσουν ειδικές οδηγίες για να καταφέρνει να παραμένει στην πρώτη θέση μεταξύ άλλων περιοδικών του καρδιοαναπνευστικού τομέα: α) δημοσιεύστε μικρά και έντονης εστίασης άρθρα β) συνεχίστε με διεθνείς ορολογίες του συγκεκριμένου τομέα γ) δώστε περισσότερη έμφαση σε μεταφρασμένες περιληπτικές μελέτες για να αυξήσετε τον αριθμό των πιθανών αναγνωστών σε μεγαλύτερες παραδοσιακά ομάδες ιατρών και δ) δημοσιεύστε μόνο υψηλής ποιότητας άρθρα.

Πολλές φορές όμως οι παρεμβάσεις των εκδοτών, μπρος στη διάχυτη και κατανοητή μέχρι ενός σημείου αγωνία τους για την θέση κατάταξης των περιοδικών τους σε σχέση με άλλα περιοδικά του ανταγωνισμού, ξεπερνούν τα όρια της αξιοπρέπειας και της ηθικής τάξης. Όπως μας αναφέρει ο Pierson (2004), εκδότης του ιατρικού περιοδικού Respiratory Care, κάποιος συμφοιτητής του στο πανεπιστήμιο είχε στείλει τελευταία κάποια ερευνητική εργασία για δημοσίευση σ' ένα από τα

θεωρούμενα καλύτερα περιοδικά του χώρου, και ξαφνικά έλαβε ένα ηλεκτρονικό μήνυμα από τον διευθυντή σύνταξης του περιοδικού. Σε κάποιο σημείο του μηνύματος, του απαντάνε: «Επιπροσθέτως, οι εκδότες του περιοδικού σας παρακαλούν για τα ακόλουθα. Παρακαλούμε μελετήστε τα περιοδικά μας των προηγούμενων τριών χρόνων, και ότι είναι κατάλληλο και σχετικό να το κάνετε αναφορά στο δικό σας άρθρο. Θα εκτιμούσαμε να συμπεριλάβετε στις αναφορές σας, σχετικές προηγούμενες μελέτες που δημοσιεύτηκαν από το περιοδικό μας». Αυτή η τακτική δεν είναι μεμονωμένη, αλλά πιστεύετε ότι όλο και περισσότεροι εκδότες απαιτούν από τους συγγραφείς μελετών να κάνουν αναφορές σε προηγούμενα άρθρα των περιοδικών.

Κλείνοντας την παρούσα εργασία, θεωρούμε ότι υπάρχουν τρόποι που μπορούν να βοηθήσουν στην βελτίωση της εικόνας ενός ελληνικού επιστημονικού αθλητικού περιοδικού. Η δημιουργία της αίσθησης για δίκαιη και αμερόληπτη κρίση των άρθρων από την πλευρά των κριτών, μαζί με την απαραίτητη εξειδικευμένη γνώση των τελευταίων και την γρήγορη απάντηση και ανατροφοδότησή τους προς τους συγγραφείς, η συνεπής, οργανωμένη και απρόσκοπτη συνεργασία από την πλευρά των εκδοτών, η τακτική και αυστηρή χρονικά κυκλοφορία ενός περιοδικού, τα μικρότερα σε όγκο και υψηλότερης ποιότητας άρθρα, η σύγχρονη και επίκαιρη θεματολογία σε συνδυασμό με περισσότερο πρακτικής φύσεως αντικείμενα μελέτης κι όχι όπως γίνεται συνήθως θεωρητικά, αποτελούν παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν την ποιότητα και αποδοχή των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών Φ.Α. και Αθλητισμού ψηλότερα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Amin, M., & Made, M. (2000). Impact factors: Use and abuse. *Science*, 1, 1-6.
- Baertch, P., & Schneider, M. (2002). Evaluation der universitären sportmedizinischen Einrichtungen in Deutschland. *Deutsche Zeitschrift für Sportmedizin*, 11, 307-311.
- Braun, T. (2003). The reliability of total citation rankings. *Journal of Chemical Information and Computer Sciences*, 43, 45-46.
- Bordons, M., Fernandez, M., & Gomez, I. (2002). Advantages and limitations in the use of impact factor measures for the assessment of research performance. *Scientometrics*, 53, 2, 195-2006.
- Blosh, S., & Walter, G. (2001). The impact factor: Time for change. *Australian New Zealand Journal of Psychiatry*, 35, 563-568.
- Bustos, A., (1998). The visibility principle in scientific electronic journals. A
Ανακτήθηκε από: <http://www.bodley.ox.ac.uk/icsu/bustosppr.htm>
στις 25/03/2006.
- Butler, L. (2003). Explaining Australia's increased share of ISI publications – the effects of a funding formula based on publication counts. *Research Policy*, 32, 143-155.
- Cole, S., Cole J.R., & Simon G.A. (1981). Chance and consensus in peer review. *Science*, 214, 881-886
- Colquhoun, D. (2003). Challenging the tyranny of impact factors, *Nature*, 423, 479.
- Cronin, B., & Snyder, H. (1997). Comparative citation rankings of authors in monographic and journal literature: a study of Sociology. *Journal of Documentation*, 53, 3.
- Curti, M., Pistotti, V., Gabutti, G., & Klersy, C. (2001). Impact factor and electronic versions of biomedical scientific journals. *Haematologica*, 86, 1015-1020.

- Ernst, E., Saradeth, T., & Resch, K. (1993). Drawbacks of peer review. *Nature*, 363, 296.
- Garfield, E. (1994). The impact factor. *Current Contents*, June 20.
- Garfield, E. (1994a). Using the impact factor. *Current Contents*, July 18.
- Garfield, E. (1996). How can impact factors be improved? *British Medical Journal*, 313, 411-413.
- Garfield, E. (1998α). The impact factor and using it correctly. *Der Unfallchirurg*, 48, 2, 413.
- Garfield, E. (1998b). Long-term vs. short-term journal impact: Does it matter? *The Scientist*, 12, 3.
- Garfield, E. (1998c). Long-term vs. short-term impact: Part II. Cumulative impact factors. *The Scientist*, 12, 14.
- Garfield, E. (1999). Journal impact factor: A brief review. *Canadian Medical Association Journal*, 161, 979-980.
- Garfield, E. (2001) Impact factors, and why they won't go away. *Nature*, 411, 522.
- Garfield, E. (2002). The meaning of the impact factor. Institute for Scientific Information, ISI, USA.
- Garfield, E., & Emeritus, C (1998). *The use of journal impact factors and citation analysis for evaluation of science*. Presented at the 41st Annual Meeting of the Council of Biology Editors, Salt Lake City, UT, May 4, 1998 – April 17, 1998.
- Ανακτήθηκε από:
[http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/eval_of_science_CBE\(Utah\).html](http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/eval_of_science_CBE(Utah).html)
στις 12/03/2004.
- Glaenzel, W., & Moed, H.F. (2002). Journal impact measures in bibliometric research. *Scientometrics*, 53, 2, 171-193.

- Granda Orive, J.I. (2003). Reflections on impact factor. *Arch Bronconeumol*, 39, 409-417.
- Hanson S. (1995). Impact factor as a misleading tool in evaluation of medical journals. *Lancet*, 346, 906.
- Harder, D. (2000). Impact factors and the competitive nature of journal publishing. *American Journal of Physiology*, 279, 457-458
- Hopkins, WG. (2000). Impact factors of journals in sport and exercise science. *Sportscience* 4, 3 .
- Hopkins, WG. (2001). Journal impact factors in sport and exercise science, 1999-2000. *Sportscience* 5, 3 .
- Hopkins, WG. (2003a). Impact Factors of Journals in Sport and Exercise Science, 1999-2001. *Sportscience* 7 .
- Hopkins, WG. (2003b). Impact factors update and put-down. *Rew. John A Hawley*, *Division of Exercise Sciences, Australia*.
- Hopkins, WG. (2005). Impact factors of journals in sport and exercise science, 2000-2003. *Sportscience* 8, 12-19.
- Howard, G.S., & Jeanne, D.D. (1995). Individual productivity in developmental psychology. *Developmental Review*, 15, 136-149.
- Jimenez-Contreras, E., Lopez-Cozar, D., Ruiz-Perez, R., Fernandez, M. (2002). Impact-Factor rewards affect Spanish research. *Nature*, 417, 898.
- Jimenez-Contreras, E., Lopez-Cozar, D., Ruiz-Perez, R., & Fernandez, M. (2004).
Impact Factor
Ανακτήθηκε από:<http://www.wame.org/impactfactor.htm> στις 24/03/2006.
- Institute for Scientific Information (1994). The Impact factor.
Ανακτήθηκε από: <http://www.isinet.com> στις 24/03/2006.

- Linde, A. (1998). On the pitfalls of journal ranking by impact factor. *European Journal of Oral Science*, 106, 525-526.
- Lustria, A., & Case, D. (2005). The SPARC Initiative: A survey of participants and features analysis of their journals. *The Journal of Academic Librarianship*, Vol. 2.
- Ανακτήθηκε από: <http://www.sciencedirect.com/science> στις 24/03/2006.
- Marchi, M., & Rocchi, M. (2001). The editorial policies of scientific journals: Testing an impact factor model. *Scientometrics*, 51, 395-404.
- Marx, W., Schier, H., & Wanitscek, M. (2001). Citation analysis using online databases: Feasibilities and shortcomings. *Scientometrics*, 52, 1, 59-82.
- McGarty, C. (2000). The citation impact factor in social psychology: A bad statistic that encourages bad science? *Current Research in Social Psychology*, 5, 1.
- Monastersky, R. (2005a). The number that's devouring science. *The Chronicle of Higher Education. Section: Research & Publishing*, 52, 8, A12.
- Monastersky, R. (2005b). Impact factors run into competition. *The Chronicle of Higher Education. Section: Research & Publishing*, 52, 8, A17.
- Nebel, B. (2001). Ranking. *Informatik spektrum*, 24, 4, 234-249.
- Neely, T.Y. (1999). The Impact of Electronic Publications on Promotion and Tenure Decisions.
- Ανακτήθηκε από: www.arl.org/diversity/leading/issue10/tneely.html στις 12/03/2004.
- Ophthof, T. (1997). Sense and nonsense about the impact factor. *Cardiovascular Research*, 33, 1-7.
- Pierson, D. (2004). Padding the impact factor.
- Ανακτήθηκε από: <http://www.wame.org/impactfactor.htm> στις 24/03/2006.

- Rey-Rocha, J., Martin-Sempere, M.J., Martinez-Frias, J., & Lopez-Vera, F. (2001). Some misuses of journal Impact Factor in research evaluation. *Cortex*, 37, 4, 595-597.
- Selgen, P. (1997). Citation and journal impact factors: Questionable indicators of research quality. *Allergy*. 52, 1050-1056.
- Sombatsompop, N., Markpin, T., & Premkamolnetr, N. (2004). A modified method for calculating the impact factors of journals in ISI Journal Citation Reports: Polymer Science Category in 1997-2001. *Scientometrics*, 60, 2, 217-235.
- Stegman, J.(1999). Why not use journal impact factors. *European Association for Health Information and Libraries. Newsletter* , 47.
- Tobin, M. (2004). Thirty years of impact factor and the journal. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 170, 351-352
- Thomson ISI Journal Citation Reports (2005). Journals ranked by impact: Sport sciences.
Ανακτήθηκε από: <http://www.in-cites.com/research/2005> στις 24/03/2006.
- Tsay, M., & Chen, Y. (2005). Journals of general and internal medicine and surgery: An analysis and comparison of citation. *Scientometrics*, 64, 1, 17-30.
- Windham, D.M., & Chapman, D.W. (1990). Advances in educational productivity. Vol. 1: The evaluation of educational efficiency: Constraints, issues and policies. *Greenwich, CO: JAI Press*.
- Whitehouse, G.(2002). Impact factors: facts and myths. *European Radiology*, 12, 715-717.
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (2001). Χρηματοδότηση λοιπών δραστηριοτήτων.
Ανακτήθηκε από: http://rescom.duth.gr/pagies/dimosieyseis/dim_down.htm
στις 24/03/2006.

Καμπίτσης, Χ., & Χαραχούσου-Καμπίτση, Υ. (1999). Τεχνικές έρευνας στις αθλητικές επιστήμες. *Εκδόσεις Μαϊάνδρος, Θεσσαλονίκη*.

Κατέχης, Γ., & Χριστογιάννη, Ε. (2005). *Κόστος περιοδικών και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες*. Διατριβή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην επιστήμη της πληροφορίας: Υπηρεσίες πληροφόρησης σε ψηφιακό περιβάλλον. Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.

Σκαλίδης, Η., Γερμενής, Α., Πατσόπουλος, Ν., & Τριχόπουλος, Δ. (2003). Δείκτες επιρροής (impact factors) των κυριότερων διεθνών περιοδικών κατά γνωστικό αντικείμενο. Μια χρηστική προσέγγιση. *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 20, 1, 88-122.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Τ.Ε.Φ.Α.Α.

- Αν επιλέγατε το που θα δημοσιευτεί ένα επιστημονικό σας άρθρο, θα προτιμούσατε:
 - σε ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
 - σε ξενόγλωσσο επιστημονικό αθλητικό περιοδικό

- Βρίσκετε στα ελληνικά επιστημονικά αθλητικά περιοδικά νέες ιδέες, προτάσεις, ερεθίσματα που είναι χρήσιμα στη δουλειά σας ;

πολύ συχνά συχνά μερικές φορές σπάνια πολύ σπάνια

- Κατά την άποψή σας, η θεματολογία των άρθρων στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά είναι σύγχρονη και επίκαιρη;

πάντοτε σχεδόν πάντα μερικές φορές σχεδόν ποτέ ποτέ

- Η ποιότητα και η εγκυρότητα, το επίπεδο σε γενικές γραμμές των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών είναι:

πολύ καλή καλή μέτρια κακή πολύ κακή

- Είναι προτιμότερο κάποιος νέος επιστήμονας, στα πρώτα βήματά του να δημοσιεύσει σε :

- ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
- ξενόγλωσσο επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
- δεν υπάρχει διαφορά
-
-

- Τι θα βοηθούσε ένα ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό να γίνει καλύτερο.....

.....

“Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός”

Εκδίδεται από:

Ένωση Γυμναστών Βορείου Ελλάδος,
Θεσσαλονίκη.

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5.

2. Το λαμβάνετε; ΝΑΙ ΟΧΙ

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

ΝΑΙ Υπό προϋποθέσεις ΟΧΙ

“ΑΘΛΗΣΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ”

Εκδίδεται από:

ΤΕΦΑΑ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου
Θράκης, Κομοτηνή.

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5 .

2. Το λαμβάνετε; ΝΑΙ ΟΧΙ

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

ΝΑΙ Υπό προϋποθέσεις ΟΧΙ

“Αθλητική Ψυχολογία”

Εκδίδεται από:

Εταιρεία Αθλητικής Ψυχολογίας

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; NAI OXI

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5.

2. Το λαμβάνετε; NAI OXI

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

NAI Υπό προϋποθέσεις OXI

“Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη ”

Εκδίδεται από:

Ελληνικό Κέντρο Αθλητικών Ερευνών,
Καλογρέζα

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; NAI OXI

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5 .

2. Το λαμβάνετε; NAI OXI

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

NAI Υπό προϋποθέσεις OXI

“Αθλητική Απόδοση & Υγεία ”

Εκδίδεται από:

Τ.Ε.Φ.Α.Α του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; NAI OXI

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5.

2. Το λαμβάνετε; NAI OXI

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

NAI Υπό προϋποθέσεις OXI

“Φυσική Αγωγή, Αθλητισμός & Υγεία ”

Εκδίδεται από:

Ένωση Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής
Νομού Ηρακλείου Κρήτης

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; NAI OXI

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5 .

2. Το λαμβάνετε; NAI OXI

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

NAI Υπό προϋποθέσεις OXI

“Φυσική Αγωγή & Sports ”

Εκδίδεται από:

Πανελλήνια Ένωση Πτυχιούχων
Φυσικής Αγωγής, Αθήνα

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 – 4 – 5.

2. Το λαμβάνετε; ΝΑΙ ΟΧΙ

3. Είστε συνδρομητής ή σας αποστέλλετε δωρεάν; συνδρομητής δωρεάν

4. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

5. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

ΝΑΙ Υπό προϋποθέσεις ΟΧΙ

**“Αναζητήσεις στη Φυσική
Αγωγή & τον Αθλητισμό ”**

Ηλεκτρονική έκδοση της
Ελληνικής Ακαδημίας Φυσικής
Αγωγής

1. Γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν δεν γνωρίζετε το συγκεκριμένο περιοδικό, παρακαλώ μην απαντάτε στις επόμενες ερωτήσεις 2 – 3 .

2. Πως κρίνετε το επιστημονικό του επίπεδο;

πολύ υψηλό υψηλό μέτριο χαμηλό πολύ χαμηλό

3. Υπάρχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου περιοδικού;

ΝΑΙ Υπό προϋποθέσεις ΟΧΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- **ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**
- **ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΦΟΙΤΗΤΗ**

- Αν επιλέγατε το που θα δημοσιευτεί ένα επιστημονικό σας άρθρο, θα προτιμούσατε:
 - σε ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
 - σε ξενόγλωσσο επιστημονικό αθλητικό περιοδικό

- Βρίσκετε στα ελληνικά επιστημονικά αθλητικά περιοδικά νέες ιδέες, προτάσεις, ερεθίσματα που είναι χρήσιμα στη δουλειά σας ;

πολύ συχνά συχνά μερικές φορές σπάνια πολύ σπάνια

- Κατά την άποψή σας, η θεματολογία των άρθρων στα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά είναι σύγχρονη και επίκαιρη;

πάντοτε σχεδόν πάντα μερικές φορές σχεδόν ποτέ ποτέ

- Η ποιότητα και η εγκυρότητα, το επίπεδο σε γενικές γραμμές των ελληνικών επιστημονικών περιοδικών είναι:

πολύ καλή καλή μέτρια κακή πολύ κακή

- Είναι προτιμότερο κάποιος νέος επιστήμονας, στα πρώτα βήματά του να δημοσιεύσει σε :
 - ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
 - ξενόγλωσσο επιστημονικό αθλητικό περιοδικό
 - δεν υπάρχει διαφορά
 -
 -

- Κρίνετε απαραίτητο και θα προτείνατε σε άλλους συναδέλφους σας να γίνουν συνδρομητές σε κάποιο ελληνικό επιστημονικό περιοδικό Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

ΝΑΙ ΟΧΙ

- Τι θα βοηθούσε ένα ελληνικό επιστημονικό αθλητικό περιοδικό να γίνει καλύτερο.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ:
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ (IMPACT FACTOR)**

Πίνακας 22: Δείκτης Επιρροής

περιοδικό →	Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	Αθλητική Ψυχολογία	Αθληση & Κοινωνία	Φυσική Αγωγή Αθλητισμός & Υγεία	Αθλητική Απόδοση & Υγεία
εκδίδεται από →	ΕΓΒΕ	ΕΚΑΕ	Ελληνική Εταιρεία Αθλητικής Ψυχολογίας	ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ	Ένωση Γυμν Ηρακλείου	ΤΕΦΑΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
έτος ↓						
2004	0,130					
2003	0,143		0,000	0,043	0,000	
2002	0,000	0,000	0,000	0,045	0,063	
2001	0,000	0,053	0,222	0,087	0,000	0,059
2000	0,000	0,050	0,375	0,115	0,000	0,037
1999	0,063	0,000	0,000	0,217	0,067	
1998	0,000	0,000	0,000	0,048	0,130	
1997	0,056	0,125		0,000	0,067	
1996	0,000	0,125	0,000	0,000	0,000	
1995	0,000	0,067		0,000		
1994	0,000	0,000	0,000	0,000		
1993	0,000	0,000				
1992	0,188	0,063	0,000	0,042		
1991	0,000	0,063	0,111	0,125		
1990	0,031	0,000	0,083			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ:
ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
(ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟΑΝΑΦΟΡΕΣ)

Πίνακας 23 : Δείκτης επιρροής χωρίς αυτοαναφορές

περιοδικό →	Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία & Πράξη	Αθλητική Ψυχολογία	Αθληση & Κοινωνία	Φυσική Αγωγή Αθλητισμός & Υγεία	Αθλητική Απόδοση & Υγεία
εκδίδεται από →	ΕΓΒΕ	ΕΚΑΕ	Ελληνική Εταιρεία Αθλητικής Ψυχολογίας	ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ	Ένωση Γυμν Ηρακλείου	ΤΕΦΑΑ ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ
έτος ↓						
2004	0,000					
2003	0,000		0,000	0,043	0,000	
2002	0,000	0,000	0,000	0,045	0,000	
2001	0,000	0,053	0,222	0,087	0,000	0,059
2000	0,000	0,000	0,250	0,038	0,000	0,000
1999	0,063	0,000	0,000	0,000	0,000	
1998	0,000	0,000	0,000	0,048	0,087	
1997	0,000	0,000		0,000	0,000	
1996	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
1995	0,000	0,000		0,000		
1994	0,000	0,000	0,000	0,000		
1993	0,000	0,000				
1992	0,125	0,000	0,000	0,000		
1991	0,000	0,000	0,000	0,000		
1990	0,000	0,000	0,000			